

♥ 2022

Årsrapport
**Ansvarsfull
kapitalförvaltning**

Folksam

Folksamgruppen står stark i en snabbt föränderlig omvärld

Vi lever i utmanande tider. När jag nu summerar 2022 kan jag konstatera att Rysslands invasion av Ukraina har fått precis så stora konsekvenser som initialt befarades. Mina tankar går först och främst till invånarna i Ukraina som har utsatts för detta grova folkrättsbrott. Samtidigt som jag kan konstatera att kriget har sänt chockvågor runt om i världen och att utmaningarna inte stannar där. Vi har geopolitisk oro även i andra delar av världen, svältkatastrofer, en energikris i Europa, skenande inflation och fortsatta störningar i leveranskedjor – för att nämna några exempel.

I en turbulent och snabbt föränderlig omvärld är det viktigt att gå tillbaka till Folksamgruppens vision – våra kunder ska känna sig trygga i en hållbar värld. Med visionen som ledstjärna är det för mig självklart att Folksamgruppen, trots allt som händer omkring oss, ska fortsätta att vara en ledande kraft inom ansvarsfull kapitalförvaltning, med stort fokus på klimatomställning, miljö, mänskliga rättigheter och anti-korruption.

Invasionen av Ukraina har fått till följd att framtidens energiförsörjning har hamnat högt upp på länders agendor. Samtidigt visade klimattoppmötet COP27 att den politiska viljan inte riktigt räcker till för att nå målen i Parisavtalet. Här kan Folksamgruppen kliva in och bidra till omställningen, både genom våra investeringar och hur vi agerar som ägare.

En anledning varför jag sökte mig till Folksamgruppen för många år sedan är för att vi är en viktig samhällsaktör. Inte endast för att Folksam har funnits i över 100 år och vartannat hushåll är kund hos oss, utan även för att de drygt 500 miljarder kronor vi förvaltar kan göra skillnad i omställningen mot en mer hållbar värld. Självklart kan vi inte göra allt men vår storlek och räckvidd gör att vi, genom samarbete med andra delar av samhället, kan vara med och skapa verklig förändring.

Det har inte varit enkelt att navigera på världens finansmarknader under 2022. Jag är stolt över det arbete som Folksamgruppens kapitalförvaltning har gjort under året. Vi har exempelvis hittat nya hållbarhetsrelaterade investeringar – bland annat för att minska matbristen och öka tillväxten i världens fattigare länder – samtidigt som vårt påverkansarbete kopplat till våra portföljers största utsläppare av växthusgaser har fortsatt med goda resultat då allt fler väljer att sätta vetenskapligt förankrade klimatomställningsmål. Mer om detta arbete och mycket annat kan du läsa om i denna rapport.

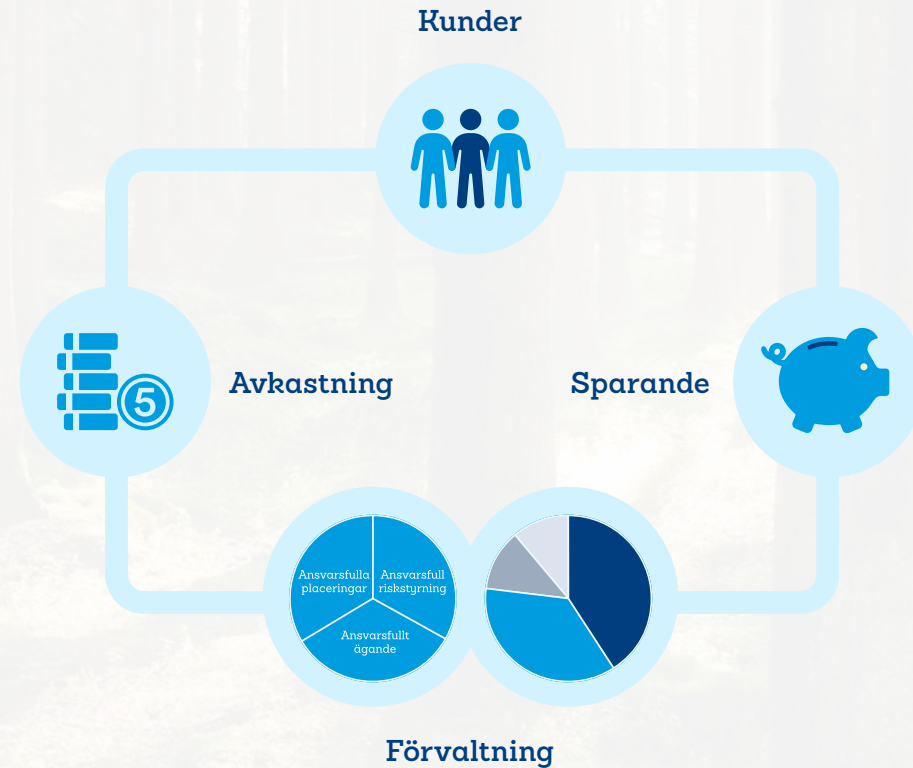

Ylva Wessén
Vd och koncernchef

Ansvarsfull kapitalförvaltning

Folksamgruppen strävar efter att förvalta våra kunders premieinbetalningar och långsiktiga sparande ansvarsfullt. För oss betyder det att våra kunders pengar ska ge god avkastning samtidigt som de bidrar till omställningen mot ett mer hållbart samhälle.

Folksamgruppen och ansvarsfull kapitalförvaltning

Vid utgången av 2022 förvaltade Folksamgruppen* 527 miljarder kronor i försäkringspremier, pensioner och sparande. Det är mycket pengar, och med detta följer både ett stort ansvar och en möjlighet att via våra investeringar försöka styra världen i en mer hållbar riktning.

Vårt mål är att erbjuda en konkurrenskraftig avkastning samtidigt som vi är en ledande aktör inom ansvarsfull kapitalförvaltning. För att lyckas med detta arbetar vi alltid utifrån följande tre huvudprinciper:

Ansvarsfull riskstyrning, vilket innebär att vi försöker hitta en bra balans mellan trygghet och möjlighet till avkastning.

Ansvarsfulla placeringar, vilket innebär hur och var vi faktiskt investerar, och vad vi inte investerar i. Hållbarhet genomsyrar alla våra investeringsbeslut och vi gör även riktade investeringar i exempelvis gröna och sociala obligationer.

Ansvarsfullt ägande, vilket innebär hur vi arbetar med hållbarhetsfrågor och ägarstyrning i de tillgångar vi äger.

Att integrerat arbeta med dessa perspektiv och förvalta kapitalet med samma omsorg som om det vore vårt eget är vad vi kallar för ansvarsfull kapitalförvaltning. Inget perspektiv ska systematiskt hållas före det andra, istället ska de ständigt vägas mot varandra och balanseras på bästa möjliga sätt. Ansvarsfull kapitalförvaltning omfattar alla tillgångsslag som vi investerar i och ska bidra till att förverkliga vår vision att våra kunder ska känna sig trygga i en hållbar värld.

*Inom ramen för denna rapport ingår följande bolag inom Folksamgruppen: Folksam Liv, Folksam Sak, Folksam Tjänstepension, KPA Tjänstepension och KPA Tjänstepensionsförsäkring

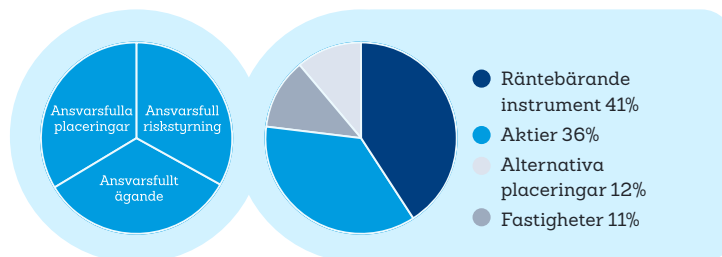
Kunder

Folksamgruppen består av två ömsesidiga koncerner. Det betyder att det är våra kunder som äger Folksamgruppen. Vi försäkrar nästan varannan person i Sverige och över tre miljoner kunder sparar långsiktigt hos oss.

Sparande

Den största delen av det förvaltade kapitalet kommer från sparande i tjänstepension, där merparten är kollektivavtalad tjänstepension. Men vi förvaltar också premieinbetalningar från övrig livförsäkring (inklusive privat pensionssparande) och sakförsäkring. För att skapa avkastning investerar vi premieinbetalningarna på finansmarknaden.

Förvaltning

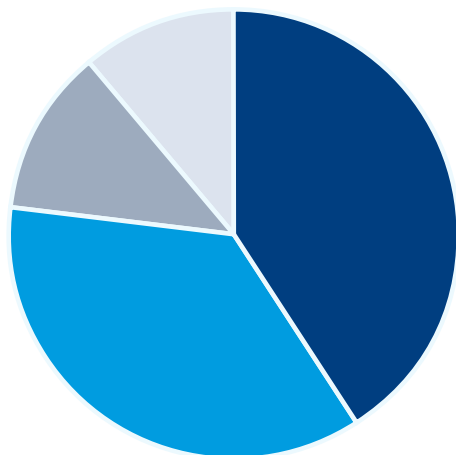
Avkastning

Vinsten går tillbaka till kunderna i form av återbäring, premiesänkningar eller bättre service, tjänster och erbjudanden.

Kapitalförvaltningen i siffror

Förvaltad kapital per tillgångslag

- **Räntebärande instrument: 41%**
- **Aktier: 36%**
- **Alternativa placeringar: 12%**
- **Fastigheter: 11%**

-29%

Så mycket ska utsläppen från våra aktier, företagsobligationer och fastigheter minska fram till 2025 (basår 2019), enligt Folksamgruppens nya klimatmål som antogs 2021.

50%

Så många av våra portföljers största utsläppare ska vid 2025 ha antagit vetenskapligt förankrade klimatmål, enligt Folksamgruppens nya klimatmål som antogs 2021. Under hösten 2021 och 2022 hade vi påverkansdialoger med drygt 30 av våra portföljers största utsläppare för att uppmuntra dem till att anta nya, vetenskapligt förankrade klimatmål.

2050

Året då våra placeringsportföljer ska nå nettonollutsläpp av växthusgaser.

2022

527 Totalt förvaltad kapital, mdr SEK

173 Antal påverkansdialoger med innehav

5,2 Portföljernas koldioxidintensitet viktat medeltal, CO₂e/Mkr

2021

556 Totalt förvaltad kapital, mdr SEK

159 Antal påverkansdialoger med innehav

5,5 Portföljernas koldioxidintensitet viktat medeltal, CO₂e/Mkr

En samhällsaktör som alltid ser till helheten

Marcus Blomberg är chef Placering och Ägande i Folksamgruppen. Detta innebär att han ansvarar för våra investeringar och vårt ägarstyrningsarbete. Vi har pratat med honom om året som gått samt vilka planer som finns för 2023.

Nu har du arbetat i Folksamgruppen i drygt 1,5 år. På vilket sätt sticker vi ut jämfört med andra aktörer i marknaden?

”För mig är det tydligt att Folksamgruppen är en samhällsaktör som alltid ser till helheten. Detta återspeglar sig även i hur vi ser på investeringar. Vi har ett stort kapital att förvalta, och när vi utvärderar nya potentiella investeringar vill vi alltid att pengarna ska ha möjlighet att bidra till en verklig, positiv omställning i samhället – utöver att ge en god avkastning.

Jag vill också påstå att vi är modiga och inte tvekar när det gäller nya investeringsmöjligheter inom hållbarhetsområdet. Vårt utökade ägande i SSAB är ett bra exempel på det. Det är en investering som på kort sikt ökar våra portföljers koldioxidavtryck ganska mycket, men där vi ser att bolagets omställningsresa till fossilfri stålproduktion har möjlighet att på sikt göra en stor skillnad i ekonomin.”

Vad tar du med dig från 2022?

”2022 var ett utmanande år med negativ avkastning inom både räntor och aktier. Faktum är att det var det sämsta året för dessa tillgångsslag tillsammans på åtminstone 30 år. Självklart har det varit svårt att navigera i en miljö där förutsättningarna så dramatiskt ändrar sig från ett år till ett annat. Samtidigt är jag stolt över att vi har fortsatt vara aktiva, i synnerhet inom alternativa placeringar där vi gjorde ett rekordstort antal transaktioner under året. Både alternativa placeringar och våra direktägda fastigheter är mindre likvida tillgångar och tog inte lika mycket stryk under fjolåret, vilket till viss del kompenseras på totalen.

Rysslands krig i Ukraina har på ett önskat sätt synliggjort de geopolitiska riskerna som vi behöver beakta. Kriget har bland annat fått konsekvenser för energiförsörjningen i Europa men också matleveranser i stora delar av världen. Energifrågan har gjort att många har fått göra anpassningar i klimatomställningsarbetet. För mig är det viktigt att detta inte blir ett bakslag på vägen mot nettonoll, utan att vi i stället fortsätter att se detta som en möjlighet att påskynda omställningen.”

Vad tycker du att Folksamgruppen kan utveckla när det kommer till vår investeringsorganisation?

”Jag anser att vi gör väldigt många bra saker inom olika områden, men jag tror samtidigt att vi kan bli bättre på att kommunicera detta till våra kunder och andra intressenter. Under 2022 tog vi flera nya steg inom olika investeringsområden och vi behöver bli bättre på att förankra det i marknaden. Förhoppningsvis hjälper denna rapport en bit på vägen.”

I din roll ingår även ansvar för vårt ägararbete, vad kan du säga om planerna där?

”Vi har fortsatt stora ambitioner som ägare och planerar att aktivt stötta våra innehav i deras omställningsresor. Det som är värt att lyfta fram även här är vårt helhetsperspektiv. Precis som vi ser på investeringsmöjligheter så utgår vårt påverkansarbete från alla våra innehav, och vi försöker därefter styra vårt fokus mot de områden där vi tror att våra resurser gör störst nytta.

Vi försöker också ha ett helhetsperspektiv när det gäller specifika hållbarhetsfrågor. Klimatomställningen är ett bra exempel. I stället för att bara försöka påverka exempelvis producenter av fossil energi tror jag det är minst lika viktigt att föra en dialog med de som står för efterfrågan av dessa produkter. Vårt klimotpåverkansarbete i internationella storbanker är ett exempel på hur vi ser på klimatomställning utifrån ett helhetsperspektiv, där vi i det här fallet för en dialog med de som står för finansieringen av fossila verksamheter.”

Vi vill att våra investeringar alltid ska ha möjlighet att bidra till positiv omställning i samhället.

Avslutningsvis – vad ser du fram emot under 2023?

”Det blir intressant att fortsätta bevaka hur stor konjunkturdgång faktiskt blir, och följaktligen vilken inverkan den får på de finansiella marknaderna. Det råder osäkerhet i prognoserna och det finns fortfarande stora risker. Förhoppningsvis kommer inflationen tillbaka till rimliga nivåer, vilket vi förväntar oss, samtidigt blir det intressant att följa både företagets vinstutveckling och värderingarna på fastighetsmarknaden.

För Folksamgruppens räkning fortsätter vårt arbete med ambitionen att vara ledande inom ansvarsfull kapitalförvaltning. Under 2022 bidrog turbulensen och sjunkande värderingar till en del möjligheter för oss inom olika investeringsområden, och förhoppningsvis finns det fler möjligheter att fånga under 2023. Jag ser fram emot ännu ett spännande år tillsammans med mina kollegor.”

Påverkande och uteslutande kriterier styr vårt arbete

Folksamgruppen har sedan 2001 ett antal placeringskriterier som styr vår kapitalförvaltning och alla tillgångar som vi investerar i. Dessa placeringskriterier är uppdelade i två ben: uteslutande och påverkande kriterier.

Våra uteslutande kriterier kan delas upp i tre delar:

♥ Verksamhetsbaserade kriterier,

det vill säga tobak och kommersiell spelverksamhet som båda står i strid med brett förankrade värderingar hos våra kundgrupper.

♥ Normbaserade kriterier,

det vill säga kontroversiella vapen och sådant som bryter mot internationella normer och konventioner.

♥ Riskbaserade kriterier,

exempelvis utesluter vi bolag där mer än 30 procent av omsättningen kommer från kolbrytning och kolförbränning.

Utöver våra uteslutande kriterier arbetar vi även med påverkande kriterier – det vill säga kriterier som styr vårt arbete med att påverka de bolag vi investerar i. Vår inställning är i första hand nämligen inte att välja bort investeringar, utan att försöka påverka så många som möjligt att bli bättre på att ta ansvar för klimat och miljö, mänskliga rättigheter och mot korruption. Våra påverkande kriterier grundar sig bland annat på FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag.

Det är med våra påverkande kriterier som grund, samt respektive koncernbolags Ågarpolicy, som vi utövar vårt ägarinflytande inom ramen för ansvarsfulla investeringar. Vi kallar det för Ansvarsfullt ägande.

Folksamgruppens placeringskriterier			
Kriterier	Folksam Liv & Folksam Tjänstepension	Folksam Sak	KPA Pension
Klimat och miljö	✓	✓	✓
Mänskliga rättigheter	✓	✓	✓
Korruption	✓	✓	✓
Alkohol			X
Alla vapen		X ¹	X
Cannabis	X ²	X ²	X ²
Illegala vapen	X	X	X
Kolkraft	X ³	X ³	X ³
Kärnkraft		X	
Oljesand	X ⁴	X ⁴	X ⁴
Pornografi	X	X	X
Spel	X ⁵	X ⁵	X
Tobak	X ⁶	X ⁶	X ⁶

✓ Påverkande kriterium   X Uteslutande kriterium

¹ Utesluter bolag med över fem procent eller mer av sina intäkter kommer från produktion eller försäljning av krigsmaterial och militära tjänster avsedda att användas i strid.

² Utesluter bolag med över fem procent eller mer av sina intäkter kommer från produktion av icke medicinsk cannabis.

³ Utesluter bolag med över 30 procent av omsättningen från verksamhet baserad på termisk kol (i första hand kraftbolag) samt över fem procent eller mer av omsättningen som kommer från termisk kol (i första hand gruvbolag).

⁴ Utesluter energibolag med över tio procent eller mer av sina intäkter från oljesand.

⁵ Utesluter spelbolag där fem procent eller mer av sina intäkter kommer från spel.

⁶ Utesluter bolag som producerar tobak samt bolag med över fem procent eller mer av sina intäkter som kommer från distribution av tobak.

Ansvarsfullt ägande: proaktivt påverkansarbete med fokus på noterade innehav

Vi är övertygade om att välskötta bolag, som integrerar hållbarhet i sin affärsmodell, över tid överträffar bolag med svag bolagsstyrning och utan fokus på hållbarhetsfrågor. Därför är det också naturligt för oss att lägga stor vikt vid att diskutera klimat och miljö, mänskliga rättigheter, anti-korruption och andra hållbarhetsfrågor med våra noterade innehav och andra tillgångar som vi investerar i.

Avdelningen för Ansvarsfullt ägande hanterar Folksamgruppens påverkansarbete. Arbetet bedrivs primärt i följande kanaler:

- **Bolagsstämmor:** Bolagsstämman är ett aktiebolags högsta beslutade organ, och har en överordnad ställning i förhållande till bolagets styrelse och vd. Det är därmed där vi som ägare direkt kan påverka ett bolag genom att göra vår röst hörd. Folksamgruppens ambition är att delta fysiskt vid alla bolagsstämmor i svenska innehav, och att rösta på alla utländska stämmor via en extern leverantör. Vi lägger även egna förslag till bolagsstämmorna, och ställer sedan 2009 alltid en hållbarhetsrelaterad fråga till bolagens vd och/eller styrelse vid de svenska bolagsstämmorna.
- **Direkt kontakt:** Vi för regelbundna dialoger med företrädare för de bolag vi har investerat i, ofta bolagsledning och styrelsemedlemmar, för att diskutera hållbarhetsarbete. Genom att tydliggöra vilka förväntningar vi som ägare har är vår förhoppning att våra portföljbolag ska förstå vilka hållbarhetsrelaterade risker och möjligheter de står inför.
- **Samverkan:** Genom att samarbeta med intresseorganisationer och andra investerare har vi större möjlighet att göra skillnad. Här påverkar vi exempelvis via samarbeten kring aktieägarförslag på stämmor och vid direkt kontakt med bolag i specifika frågor eller projekt.

Våra direkta kontakter och samverkansaktiviteter kan i sin tur delas in i tre olika typer av påverkansdialoger.

- **Löpande dialoger:** Löpande dialoger med portföljbolag utan bestämd tidsram. Löpande dialog är en proaktiv strategi med fokus på långsiktiga, finansiellt väsentliga hållbarhetsfaktorer som kan påverka företagets förmåga att skapa värde. Målet är att företagen ska öka sin beredskap inom potentiella hållbarhetsrisker och se möjligheterna i att satsa ytterligare på hållbarhetsområdet.
- **Tematiska dialoger:** Dialog rörande en avgränsad fråga eller bransch, exempelvis klimatarbete i stål- och cementbranschen eller antibiotikaresistens inom veterinärmedicin. Dessa dialoger har en tydlig tidsram om vanligtvis två eller tre år och omfattar ofta fler portföljbolag än ett.
- **Incidentstyrd dialog:** Fokuserar på företag som allvarligt och strukturellt bryter mot internationella konventioner. Avslutas först så snart en tydlig förbättring har setts från det aktuella bolaget. Om utfallet av dialogen är negativt kan exkludering av innehavet bli aktuellt.

Företag och branscher skiljer sig åt i sina affärsmetoder och hur de hanterar olika utmaningar. Ansvarsfullt ägande fokuserar därför på respektive portföljbolags mest väsentliga hållbarhetsfrågor, vilket innebär att fokus för vårt påverkansarbete skiljer sig mellan olika investeringar. Hur vi prioriterar och bedriver vårt påverkansarbete beskrivs mer detaljerat i styrdokumentet Folksamgruppens påverkansarbete i noterade bolag.

Tillsammans kan vi göra skillnad

Folksamgruppen har under flera decennier samarbetat med andra investerare och intresseorganisationer i en rad olika hållbarhetsfrågor. Genom att göra det har vi större möjlighet att göra skillnad, i synnerhet i bolag där vi har ett mindre ägande. Vi har signerat och är aktiva i flera svenska och internationella investerarnätverk och initiativ, exempelvis:

- **Carbon Disclosure Project (CDP):** CDP samlar över 650 institutionella investerare världen över i syfte att påverka företag att ta ett större ansvar i klimatomställningen.
- **Climate Action 100+:** Globalt investerarinitiativ som syftar till att försöka påverka världens största utsläppare av växthusgas-er att vidta nödvändiga åtgärder i klimatomställningen.
- **Global Compact:** Folksamgruppen är sedan 2002 anslutet till FN:s Global Compact.
- **FAIRR Investor Action on AMR:** Initiativ kopplat till antibiotika-resistens inom veterinärmedicin.
- **Finance for Biodiversity Pledge:** Globalt investerarinitiativ som verkar för att globala ledare och bolag ska åta sig att skydda och återställa biologisk mångfald.
- **Global Network Initiative:** Initiativ som arbetar för mänskliga rättigheter, exempelvis yttrandefrihet och integritet, på Internet och inom telekommunikation. Folksamgruppen gick med 2011 och är suppleant i styrelsen sedan våren 2020.
- **Green Bond Principles:** Folksamgruppen har skrivit under GBP och arbetar för bättre rapportering kring gröna obligationer.
- **Hållbart värdeskapande:** Samarbete mellan Sveriges största institutionella investerare. Folksam var en av grundarna 2009.
- **Institutionella ägares förening:** Samarbete mellan Sveriges största institutionella investerare. Bildat 2003.
- **Investors Integrity Forum:** Folksamgruppen är en av sex svenska investerare som tillsammans med Transparency International bildat Investors Integrity Forum (IIF), ett samarbete för att förebygga alla former av korruption.
- **Montreal Carbon Pledge:** Folksamgruppen har skrivit under Montreal Carbon Pledge och rapporterar årligen CO2-avtryck för portföljerna i hållbarhetsredovisningen.
- **Net Zero Asset Owner Alliance** – Läs mer på sidan 11-14.
- **Nordic Engagement Cooperation:** Samarbete med finska Ilmarinen och danska PFA där vi sedan 2009 tillsammans koordinerar hållbarhets- och bolagsstyrningsaktiviteter riktade mot noterade innehav.
- **Swedish Investors for Sustainable Development, SISD:** Samarbete mellan SIDA och svenska pensionsförvaltare i syfte att uppnå hållbar utveckling.
- **Swesif:** Oberoende nätverk för organisationer som arbetar för eller med hållbara investeringar i Sverige.
- **Task Force on Climate-related Financial Disclosures:** Folksamgruppen åtog sig 2017 att följa TCFD:s rekommendationer.
- **UN PRI:** Folksamgruppen var som enda svenska investerare med och skrev FN:s principer för ansvarsfulla investeringar år 2005. Sedan dess har vi årligen efterföljt principerna.

"Vår ambition är att vara ledande inom ansvarsfull kapitalförvaltning"

Emilie Westholm är Folksamgruppens chef för Ansvarsfullt ägande sedan 2017. Vi har pratat med henne om året som har gått samt vilka planer som finns för 2023.

Vilka slutsatser drar du från 2022?

"Det första som dyker upp i mitt huvud är hur snabbt omvärlden förändras. De senaste åren har verkligen varit speciella: vi har genomgått en pandemi som successivt började övergå till hopp om framtiden, som sedan abrupt avbröts av Rysslands invasion av Ukraina med efterföljande energikris och inflation.

Även om det som händer i vår omvärld självklart påverkar Folksam kapitalförvaltning, ligger Ansvarsfullt ägandes fokus kvar. Vi ska säkerställa att de tillgångar vi äger tar ett större ansvar för klimat och miljö, mänskliga rättigheter och anti-korruption. Jag vill påstå att hållbarhetsfrågor generellt blir ännu viktigare under kristider. Vi har inga planer på att trappa ner vårt ägarstyrningsarbete och vår ambition om att vara ledande inom ansvarsfull kapitalförvaltning ligger fast."

Är det något särskilt du vill lyfta fram från året?

"En sak som diskuterats i branschen är synen på ESG globalt. Det finns en hel del missuppfattningar om vad ansvarsfulla investeringar handlar om och på olika platser ett stort motstånd mot vad man tror handlar om något annat än att både göra gott och skapa värde. Att som investerare ta hänsyn till frågor som rör mänskliga rättigheter, klimat och anti-korruption är en självklarhet om man ser till portföljbolagens långsiktiga framgång.

Ett exempel på det är Ericsson, vars turer under de senaste åren tydliggör hur viktigt det är att inte enbart fatta kortsiktiga beslut för att nå finansiella mål här och nu, utan att även fatta beslut som är rätt utifrån andra perspektiv. På väldigt kort sikt kan ett företag tjäna på att ta genvägar, behandla anställda dåligt, släppa ut både koldioxid och gifter i naturen samt muta sig till avtal.

Men förutom att det i grunden är väldigt få som tycker att ett sådant agerande är ok, så löper ett företag dessutom stor risk att få betala för det i framtiden. Det räcker att titta på Ericssons aktiekurs för att förstå det.

I övrigt finns det massor med annat att lyfta fram också. Vi har lagt stora resurser på vårt påverkansarbete inom Net Zero Asset Owner Alliance, där det är glädjande att se att allt fler bolag nu antar vetenskapligt förankrade klimatomställningsmål. Folksam har också varit med i arbetet med Investors Integrity Forum som under året fokuserat på arbetsvillkor och korruption i bygg- och fastighetssektorn. Det har varit ett mycket givande arbete med både Transparency International och de andra investerarna i initiativet. Samarbete när det är som bäst!"

Förra året lyfte du fram klimatomställningsplanerna i den svenska industrin – vad kan du säga om det?

"Vi fortsätter att följa omställningsarbetet både i SSAB och Volvo Cars, två bolag som vi är storägare i och där vi också finns representerade i valberedningen. Dessutom har vi under 2022 utökat vår investering i Northvolt, som blir en viktig pusselbit i den gröna omställningen i Europa. Sammantaget ser vi att utvecklingen går framåt, och min stora personliga förhoppning är att den fortsätter göra det även nu när kapitalmarknaden har ändrat skepnad så dramatiskt. Det är viktigt att den där typen av långsiktiga omställningsprojekt även fortsättningsvis får tillgång till den finansiering de behöver."

Avslutningsvis: hur ser du på 2023?

"Ansvarsfullt ägande kommer att fortsätta på inslagen väg, bland annat med vårt arbete inom Net Zero Asset Owner Alliance. Frågan om biologisk mångfald blev äntligen mer uppmärksammas under förra året, vilket fortsättningsvis kommer gå hand i hand med vårt klimatarbete. Dessutom har vi flera påverkansprojekt inom mänskliga rättigheter på gång. Det blir ett spännande år!"

Net Zero Asset Owner Alliance – vårt mest omfattande samarbets- projekt hittills

Folksamgruppen är en av initiativtagarna till UN convened Net Zero Asset Owner Alliance, lanserad under klimatmötet i New York i september 2019. Alliansen innebär att Folksamgruppen – tillsammans med några av världens största pensions- och försäkringsbolag – har åtagit sig att våra placeringsportföljer ska visa nettonollutsläpp av växthusgaser till år 2050.

Investeraralliansen bestod vid slutet av 2022 av 83 organisationer med ett totalt förvalt kapital om hisnande 110.000 miljarder kronor. Fokus inom alliansen handlar om att åstadkomma en verklig klimatomställning i världsekonomin, och att använda den förändringskraft som finns när många ägare går samman med en gemensam och tydlig målsättning.

Arbetet inom alliansen innefattar bland annat att medlemmarna enas om nya målsättningar och metoder för mätning av arbetet mot nettonoll utsläpp av växthusgaser. Vidare driver medlemmarna tillsammans påverkansdialoger med portföljbolag i syfte att få fler att ställa om och ta ett större ansvar i klimatfrågan.

Under 2022 arbetade Folksamgruppen vidare mot våra klimatdelmål för placeringsverksamheten fram till 2025. Du kan läsa mer om detta arbete på kommande tre sidor.

Folksamgruppen arbetade mot klimattidmål 2025

I början av 2021 antog Folksamgruppens kapitalförvaltning nya klimattidmål till 2025, ett arbete som skedde inom ramen för vårt åtagande i Net Zero Asset Owner Alliance.

Målen innefattar bland annat att utsläppen från våra aktier, företagsobligationer och fastigheter ska minska med 29 procent fram till 2025 (basår 2019), samtidigt som vi ska arbeta för att våra aktieportföljers största utsläppare ska anta vetenskapligt förankrade klimattidmål (Science Based Targets, SBTs). Vidare antogs mål för att främja utbudet av gröna investeringar på finansmarknaden.

Under 2022 tog Folksamgruppen stora kliv mot dessa delmål, vilket vi berättar mer om här nedan.

Påverkan: Fortsatta dialoger med portföljernas största utsläppare

Folksamgruppen har delat in aktieportföljernas 86 största utsläppare i fyra olika kategorier utifrån var de idag befinner sig i klimattidställningen. Ambitionen är att föra dialoger med bolagen, och successivt få dem att röra sig upp för påverkanstrappan (se nästa sida) under de kommande åren fram till 2025. Det slutliga målet är att minst 50% av bolagen ska sätta SBTs som godkänts av Science Based Targets Initiative.

Under hösten 2021 samt under 2022 träffade Folksamgruppen drygt 30 bolag på vår lista över storutsläppare. Glädjande nog har bolagen gjort stora framsteg sedan delmålen sattes: vid senaste mätningen under 2022 hade 40 procent av bolagen antagit SBTs, vilket motsvarar en ökning om 17 procentenheter jämfört med när målen sattes i början av 2021. Vidare har en stor andel företag antagit sina första klimattidmål: mellan 2021 och 2022 minskade andelen bolag utan något typ av klimattidmål från 19 procent till 2 procent

Folksamgruppen konstaterar därmed att det finns en bred omställningsvilja bland dessa bolag, inte bara i Sverige men också bland många av de utländska bolag som vi har pratat med. Vi planerar att fortsätta dessa påverkansdialoger under 2023.

Utsläppsreduktion

Under 2022 visade Folksamgruppens aktieportföljer en utsläppsintensitet om 5,2 CO₂/Mkr, jämfört med 5,5 under 2021. På kort sikt varierar denna siffra både med valutakurser och börsens utveckling, på lång sikt är det emellertid faktisk utsläppsreduktion som bidrar. För att nå delmålet 29 procent utsläppsreduktion för aktier, företagsobligationer och fastigheter till 2025 kommer Folksamgruppen fortsätta bedriva påverkansdialoger med stora utsläppare. Avyttringar är emellertid ett verktyg vi har till vårt förfogande i de fall vi bedömer att påverkansarbetet inte är framgångsrikt nog.

Främja utbudet av hållbara investeringar på finansmarknaden

Kommuner spelar en viktig roll i omställningen till ett hållbart samhälle, därför är de en viktig part för att fler hållbarhetsprojekt blir verklighet. Ett av Folksamgruppens delmål till 2025 är att ha minst fem dialogmöten per år med svenska kommuner, i syfte att diskutera hållbarhetsstrategier och på sikt få fler kommuner att genomföra investeringar som är i linje med deras klimat- och hållbarhetsmål.

Under 2022 har Folksamgruppen genomfört dialogmöten med Örebro kommun, Umeå kommun, Region Stockholm, Stockholm stad, Falkenberg, Gävle och Göteborg. Dialogerna har handlat om hur klimat- och hållbarhetsmål har satts och hur arbetet är strukturerat för att nå dem. De har också handlat om hur vi tillsammans kan bidra till ett hållbart arbetsliv och hur medarbetare inom vård, skola och omsorg ska kunna verka med god hälsa fram till pensionen.

Det är glädjande att se en så stor omställningsvilja bland dessa företag.

*Alexandra Frenander, bolagsanalytiker
Ansvarsfull ägande, kommenterar
Folksamgruppens påverkansarbete
inom ramen för Net Zero Asset Owner
Alliance*

Fortsatta kliv uppåt i Folksamgruppens påverkanstrappa

Vad är det för typ av bolag ni träffar?

"Listan över de 86 bolagen har tagits fram via ett portföljviktat intensitetsmått, vilket innebär att vi träffar bolag som dels släpper ut mycket växthusgaser samtidigt som de också utgör en relativt stor vikt i våra portföljer. Vi har träffat allt från logistikföretag till jordbruksföretag, men generellt är det en stor vikt mot olika typer av industribolag både i Sverige och utomlands."

Hur går dialogerna till?

"Det skiljer sig givetvis beroende på vilket bolag vi träffar eftersom varje bolag har olika förutsättningar i omställningsarbetet. Typiskt sett kretsar våra diskussioner kring vilka utmaningar och möjligheter som finns i den specifika branschen som bolaget verkar i, samtidigt som vi självklart även lyfter fram fördelarna med att få sina klimatmål granskade och validerade av en tredje part."

Vad tar ni med er från era möten hittills, och hur ser planen ut för nästa år?

"Det är glädjande att se en så stor omställningsvilja bland dessa företag. Vi märker att de allra flesta inser att de har en roll att spela i klimatomställningen. Samtidigt efterfrågar bolagen mer aktivitet även från politisk håll, i synnerhet infrastrukturinvesteringar kopplat till grön energi samt upprustning av elnät. Under nästa år planerar vi dels att följa upp vilka framsteg som gjorts bland företag vi har pratat med under 2022, samtidigt som vi inleder en dialog med fler bolag på vår lista."

Kategori D

Bolaget rapporterar ingen utsläppsdata

Förändring, 2021 och 2022

Andelen företag i målgruppen som rapporterar data inom Scope 1 och 2 är oförändrad på 100%.

Mål – 2025:

100% av företagen i målgruppen ska rapportera data inom Scope 1 och 2.

Kategori C

Bolaget rapporterar utsläppsdata, men har inga klimatmål

Förändring, 2021 och 2022

Andelen företag i målgruppen som inte har definierat några klimatmål har minskat från 19% (2021) till 2% (2022).

Mål – 2025:

50% av bolagen inom denna kategori ska ha etablerat något typ av klimatmål senast 2025.

Kategori B

Bolaget har definierat klimatmål, men inte vetenskapligt förankrade

Förändring, 2021 och 2022

Andelen företag i målgruppen som har satt ett klimatmål, men inte vetenskapligt förankrade i linje med SBTi, är oförändrat på 58%. Detta förklaras av att lika många bolag har flyttat från kategori C till B respektive från B till A.

Mål – 2025:

20% av företagen med ett icke vetenskapligt förankrat klimatmål ska ha åtagit sig att sätta mål i linje med SBTi/liknande senast 2025.

100% av bolagen som har åtagit sig att sätta ett SBT ska ha omvandlat det till ett godkänt SBTi-mål senast 2025.

Kategori A

Bolaget har vetenskapligt förankrade klimatmål godkända av SBTi eller liknande

Förändring, 2021 och 2022

Andelen företag i målgruppen som har klimatmål godkända av SBTi/liknande har ökat från 23% (2021) till 40% (2022)

Mål – 2025:

50% av företagen i målgruppen ska ha satt ett klimatmål godkänt av SBTi/liknande senast 2025.

"Vi har utvecklats enormt mycket som organisation"

Michael Kjeller är vice vd samt chef Kapitalförvaltning och hållbarhet i Folksamgruppen. Han var med när Folksamgruppen medgrundade UN-convened Net Zero Asset Owner Alliance (AOA) i samband med klimattoppmötet i New York 2019. Michael satt i initiativets styrelse mellan 2019-2021.

Hur tycker du att arbetet med AOA har fortlöpt under de första åren?

"Över förväntan. AOA har på bara ett par år blivit mycket större än vad jag trodde att det skulle bli. Arbetet som görs är dessutom på en väldigt hög nivå, och det är tydligt att medlemsorganisationerna kompletterar varandra väl när det kommer till erfarenhet och kompetens.

Jag anser dessutom att själva styrningen av arbetet är väl genomtänkt vilket ger en bra struktur. Det är tydligt för mig att detta inte är en kommunikationsprodukt, det här är ett arbete som vi gör på riktigt."

Vad hade kunnat göras bättre?

"Jag vet inte om det nödvändigtvis är dåligt, men det går av naturliga skäl åt en hel del resurser till att få detta att gå runt. Alla medlemsorganisationer har haft olika startpunkter och interna frågor att hantera. Detta har lett till en utmaning i att hitta en väg framåt som passar för de flesta, utan att kompromissa på slutmålet. Jag anser dessutom att vi hade kunnat synka AOA bättre med andra globala investerarinitiativ på samma tema. Det finns tyvärr en tendens till konkurrens trots att vi i dessa sammanhang verkligen borde samarbeta istället."

På vilket sätt har AOA hjälpt Folksamgruppen?

"Det finns flera delar som jag tycker har hjälpt oss. Det finns enormt mycket kompetens bland medlemmarna, och det har exempelvis varit en stor tillgång att få ta del av den tekniska kompetens kring klimatomställning som många organisationer sitter på.

Vidare känns det tryggt att alla medlemmar har baserat sina delmål på samma ramverk, AOA:s Target Setting Protocol som vi gemensamt har tagit fram. Även om våra faktiska delmål skiljer sig något finns det en styrka i att själva grunden är baserad på den senast tillgängliga forskningen inom området."

Vilka är kapitalförvaltningens största utmaningar när det kommer till klimatomställning?

"Det finns många starka synpunkter kring vad som är rätt väg mot nettonollutsläpp. För oss blir det en utmaning att kommunicera den väg vi har valt på ett sätt som gör att alla våra intressenter känner sig trygga. Jag är övertygad om att vi som kapitalägare har valt rätt ambition: att med ägarpåverkan försöka åstadkomma verklig förändring i ekonomin. För oss ligger utmaningen i att driva arbetet på ett långsiktigt och trovärdigt sätt, och framför allt vara transparenta kring hur vi agerar som ägare."

Hur ser du på kapitalförvaltningens klimatarbete framöver?

"Jag tror att det är viktigt att vi förblir ödmjuka och att våra planer i någon mån kan behöva korrigeras på vägen. Mycket bygger idag på uppskattningar, och självklart kan nya forskningsrön innebära att vi behöver utvärdera de planer och delmål som vi har satt.

Vi som organisation har utvecklats enormt mycket under de senaste åren. Vi har bland annat stöpt om aktieportföljen, gjort en större investering i SSAB:s omställning mot fossilfritt stål samt en hel del alternativa placeringar på samma tema. Vi befinner oss i ett helt annat kunskapsläge idag jämfört med 4-5 år sedan, och jag ser fram emot att bygga vidare på detta under kommande år."

EU:s handlingsplan vill styra kapital i en mer hållbar riktning

Under 2022 har Folksamgruppen lagt stora resurser på implementeringen av EU Sustainable Finance, EU-kommissionens handlingsplan för hållbara finanser. Erik Granström, bolagsanalytiker inom Ansvarsfullt ägande, har deltagit i arbetet.

Vad handlar detta om egentligen?

”Enkelt uttryckt har EU-kommissionen sett att finansbranschens aktörer kan spela en nyckelroll i klimatomställningen. Därför har en omfattande handlingsplan tagits fram med målet att styra kapital i en mer hållbar riktning. Sustainable Finance kan egentligen beskrivas som ett lagstiftningspaket som både syftar till att göra det enklare för slutkund att jämföra och välja hållbara finansiella produkter, samtidigt som det även innehåller ökade informationskrav på oss att informera om vårt hållbarhetsarbete på ett enhetligt sätt.”

Kan du ge några konkreta exempel på vad dessa regelverk har inneburit för Folksamgruppen?

”Absolut! Under året har vi bland annat infört nya processer i vår rådgivning, där hållbarhetsfrågor nu är ett ännu tydligare moment. Vi har också utvecklat vår produktutvecklingsprocess och tydligare integrerat hållbarhetsfaktorer där. Inom SFDR, Sustainable Finance Disclosure Regulation, har vi arbetat mycket med att – med utgångspunkt i regelverket – definiera vad vi anser är en hållbar investering, samt rapportera andelen hållbara investeringar i våra portföljer.”

Hur har detta påverkat kapitalförvaltningen?

”Arbetet med handlingsplanen har involverat flera olika delar av Folksamgruppen: allt mellan jurister, hållbarhetsexperter och rådgivare som har dialog med våra kunder.

Jag har för kapitalförvaltningens räkning deltagit i flera arbetsströmmar, exempelvis arbetet med SFDR. Min uppgift har ofta varit att försöka förklara det hållbarhetsarbete som vi gör på ett så lättbegripligt sätt som möjligt.

De här frågorna är på inget sätt nya för oss eftersom vi har integrerat hållbarhetsaspekter i vår kapitalförvaltning i över 20 års tid. Däremot ställer de nya regelverken specifika krav på oss, bland annat kring rapportering.”

Vilka utmaningar har ni sett?

”Ambitionen med handlingsplanen är bland annat att göra det enklare för slutkund att fatta mer välinformerade beslut kopplade till hållbara investeringar. Samtidigt är implementeringen fortfarande i sin linda, och många definitioner i regelverken lämnar plats för tolkningsutrymmen.

Inom exempelvis SFDR innebär detta att det just nu kan vara svårt att jämföra oss med våra konkurrenter, eftersom vi helt enkelt har tolkat regelverket på lite olika sätt. Framöver blir det därför en utmaning för oss att på ett tydligt sätt förklara för våra kunder hur vi faktiskt arbetar med hållbarhet i vår kapitalförvaltning, samt hur vårt arbete skiljer sig från våra konkurrenter.”

Vad ni för planer inom detta område under 2023?

”Vi fortsätter att följa uppdateringar från både EU-kommissionen och de europeiska tillsynsmyndigheterna och kommer givetvis fortsätta implementeringen av dessa regelverk. Folksamgruppens kapitalförvaltning har under lång tid haft stora ambitioner inom hållbarhetsområdet, och vår målsättning är därför att implementera regelverken på ett så kundvänligt sätt som möjligt. Vi vill att detta ska underlätta för våra kunder att fatta välinformerade beslut.”

Hållbarhets- och påverkansarbete i tillgångsslagen 2022

Folksamgruppen har en lång tradition av att engagera sig för det som är viktigt för våra kunder. Det avspeglar sig i vårt arbete med ansvarsfullt ägande. I följande kapitel redovisar vi ett urval av våra investeringar och vårt påverkansarbete i respektive tillgångsslag under 2022.

Ränteplaceringar

Räntebärande instrument utgör basen i Folksamgruppens placeringsportfölj och omfattas av våra placeringskriterier, precis som alla andra tillgångsslag. Folksamgruppen har länge sökt aktivt efter hållbara ränteplaceringar och vi investerar endast i ett fåtal länder i syfte att reducera såväl finansiella som hållbarhetsrelaterade risker.

Vi har sedan 2016 fokuserat på tematiska investeringar i gröna obligationer, där kapitalet öronmärks åt miljörelaterade projekt, samt i obligationer utgivna av överstatliga organisationer, exempelvis Världsbanken.

Betydande investeringar under 2022

Under 2022 har vi fortsatt göra flera investeringar, där obligationer från Världsbanken och FN-organet IFAD sticker ut för sin storlek. Läs om exempel här nedan och på kommande sidor.

Exempel – Folksamgruppens ränteplaceringar 2022

Kvartal	Utgivare	Belopp (mSEK)	Hur används kapitalet?
Q1	Världsbanken (IBRD)	3800	Folksamgruppen investerade 3,8 miljarder kronor i en grön obligation från Världsbanken som syftar till att finansiera hållbar utveckling runt om i världen.
Q2	IFAD	1000	Folksamgruppen investerade en miljard kronor när FN-organet International Fund for Agricultural Development (IFAD) emitterade sin första obligation någonsin.
Q4	Östersund	76	Folksamgruppen investerade 76 miljoner kronor i bland annat refinansiering av Mullbergs vindpark och Hocksjön vindpark.
Q4	Nordea Hypotek	300	Folksamgruppen investerade 300 miljoner kronor i projekt som rör gröna fastigheter.

En miljard kronor investeras för att utveckla jordbruk och förhindra svält

I juni 2022 investerade Folksamgruppen cirka en miljard kronor när FN-organet International Fund for Agricultural Development (IFAD) emitterade sin första obligation någonsin. Investeringen, där Folksamgruppen var den enda finansören, ska bidra till att minska matbristen och öka tillväxten i världens fattigare länder – bland annat genom att hjälpa småskaliga jordbrukare att anpassa sig till klimatförändringarna.

”Behovet av investeringar i jordbruk är stort. Kriget i Ukraina har, utöver den ukrainska befolkningens lidande, också inneburit rekordhöga priser på energi, livsmedel och konstgödsel. Till det kommer även klimatförändringarna som redan nu påverkar jordbrukare i många delar av världen. Det finns därför en överhängande risk för en svältkatastrof i världens fattigare länder”, sade Ylva Wessén, vd och koncernchef Folksam, i samband med att investeringen offentliggjordes.

Pengarna från IFAD:s första obligationsemission ökar möjligheten att hjälpa småskaliga jordbrukare att anpassa sig till klimatförändringarna, få tillgång till leveranskedjor och marknader samt producera mer diversifierade livsmedel. Det stimulerar landsbygdsekonomierna och bidrar direkt till flera av FN:s mål för hållbar utveckling, särskilt att utrota hunger och fattigdom.

”Att Folksam investerar en miljard kronor i jordbruksåtgärder ökar möjligheten för mottagande länder att minska sitt beroende av import genom att öka självförsörjningsgraden. På så sätt bidrar vi till att minska fattigdom samtidigt som vi skapar avkastning för våra kunder”, sade Michael Kjeller, vice koncernchef och chef Kapitalförvaltning och hållbarhet i Folksamgruppen.

Folksamgruppen investerade i företagsobligationer

Folksamgruppen har länge styrt sina ränteplaceringar mot i huvudsak svenska stats- och bostadsobligationer samt obligationer från överstatliga organisationer, exempelvis Världsbanken. Vi har under flera års tid även aktivt sökt efter gröna och andra typer av hållbara obligationer. Under 2022 fattades beslut om att ytterligare bredda ränteportföljen med investeringar i företagsobligationer. Anders Bewitz, ansvarig för ränteplaceringar i Folksamgruppen, förklarar varför.

Först och främst – vad är en företagsobligation?

Det är ett sätt för företag att finansiera sin verksamhet. Istället för att låna pengar av en bank, lånar företaget pengar av exempelvis Folksam och andra investerare på kapitalmarknaden. Företaget utfärdar helt enkelt ett löpande skuldebrev med en kupongränta som betalas på exempelvis års- eller kvartalsbasis. Vid slutet av obligationens löptid betalas det ursprungliga lånebeloppet tillbaka till investeraren.

Varför tar Folksamgruppen detta steg nu?

Under ett antal år har vi gjort bedömningen att företagsobligationer generellt sett varit dyra i förhållande till risk och avkastning. Efter 2022 års turbulens på marknaden ser läget dock mer attraktivt ut, och därför har vi valt att göra detta nu.

Vad är det för karaktär på de obligationer vi nu har investerat i?

Folksamgruppen har investerat i så kallade investment grade-obligationer, vilket innebär att de har en mycket hög kreditvärdighet och därmed en lägre risk relativt andra typer av företagsobligationer.

De investeringar vi har gjort ger oss en bred exponering mot europeiska bolag, där en del förstås är svenska. Obligationerna har olika löptider och räntor och ger oss sammantaget en attraktiv avkastning i förhållande till den risk vi tar.

Vi har självklart gjort en hållbarhetsanalys inför dessa investeringar och säkerställt att emittenterna uppfyller Folksamgruppens placeringskriterier. Den hållbarhetsanalys vi gör inför investeringar i företagsobligationer är jämförbar med vår process inför aktieinvesteringar.

Avslutningsvis – är detta något vi kommer se mer av?

Absolut. Under 2022 har vi investerat ca 4,7 miljarder kronor i företagsobligationer. Det kan låta mycket, men sett till hela Folksamgruppens ränteportfölj på 240 miljarder kronor är det en liten andel. Jag tycker att det är rimligt att ha en större del företagsobligationer än så i en traditionell livportfölj, så tanken är att fortsätta göra den här typen av investeringar även under 2023.

Nära fyra miljarder kronor investerades i gröna obligationer från Världsbanken

I februari 2022 investerade Folksamgruppen cirka 3,8 miljarder kronor i en grön obligation från Världsbanken (Internationella banken för återuppbyggnad och utveckling, IBRD). Folksamgruppen var ensam investerare i obligationen som bland annat kommer bidra till att stötta projekt inom förnybar energi, energieffektivitet och biologisk mångfald.

”Jag är glad över det nära samarbete vi inom Folksamgruppen haft under lång tid med Världsbanken och deras olika initiativ för hållbar utveckling. Som kund i Folksam får du inte bara en trygg avkastning på dina pensionspengar utan är även med och bidrar till en hållbar framtid”, sade Marcus Blomberg, investeringschef på Folksamgruppen, i samband med att investeringen offentliggjordes.

Världsbanken består av sammanlagt fem organisationer som på olika sätt arbetar för att utrota fattigdom och främja ekonomisk utveckling. Världsbankens gröna obligationer hjälper till att finansiera en rad olika utvecklingsprojekt. Exempel inkluderar ett vattenprojekt i Botswana med målsättningen att underlätta och förbättra vattenförsörjningen för områden som återkommande drabbas av torka, samt ett projekt med geotermisk energi i Indonesien, som förväntas minska CO₂-utsläppen med 30 miljoner ton de närmsta 30 åren.

Folksamgruppen tillhör en av de stora investerarna i gröna obligationer: Folksamgruppens totala innehav i detta tillgångsslag uppgår till drygt 27 miljarder kronor.

Aktier

Aktier utgör 36 procent av vårt totala förvaltade kapital och är det tillgängsslag där Folksamgruppen har arbetat längst med Ansvarfullt ägande, i över två decennier. Vi förvaltar en väldiversifierad aktieportfölj uppdelad i svenska och utländska utvecklade aktiemarknader samt tillväxtmarknader. Av aktie-exponeringen utgörs cirka 40 procent av svenska aktier.

Så konstruerar vi våra aktieportföljer

Vår svenska aktieförvaltning består av ett urval av de största och mest handlade aktierna på Nasdaq Stockholm. Vår utländska aktieportfölj utgörs av stora och medelstora bolag världen över.

Folksamgruppens svenska respektive utländska aktieportfölj konstrueras enligt följande förfarande:

Svenska aktieportföljen

- 1. Väljer bort:** Ett brett urval av bolag noterade på Stockholmsbörsen screenas utifrån Folksams uteslutande placeringskriterier, för att på så vis sortera bort de bolag som inte uppfyller våra kriterier.
- 2. Väljer in:** Av de bolag som blir kvar väljs sedan drygt 50 bolag ut enligt en "bäst i klassen"-princip, baserat på bolagens ESG-betyg hos en internationellt välkänd dataleverantör.
- 3. Egen analys:** I ett sista steg exkluderas eventuellt ytterligare bolag som Folksam har klassat som icke investerbara utifrån en intern, separat hållbarhetsanalys.
- 4. Löpande screening:** När portföljerna är sammansatta analyseras de löpande med hjälp av våra externa leverantörer av hållbarhetsdata, för att säkerställa att innehaven fortsätter att uppfylla våra placeringskriterier. Dessutom arbetar vi löpande med proaktivt påverkansarbete enligt Folksams påverkande placeringskriterier.

Utöver ovan steg ska även koldioxidavtrycket från portföljen, mätt som bolagens utsläpp (scope 1 + 2) dividerat med bolagets omsättning (USD) och viktat utifrån företagets storlek i portföljen, vara lägre än koldioxidavtrycket från marknaden som helhet.

Utländska aktieportföljen

- 1. Väljer bort:** Ett brett urval av bolag noterade på aktiemarknader världen över screenas utifrån Folksams uteslutande placeringskriterier, för att på så vis sortera bort de bolag som inte uppfyller våra kriterier.
- 2. Väljer in:** Av de bolag som blir kvar väljs sedan drygt 500 bolag ut enligt en "bäst i klassen"-princip, baserat på bolagens ESG-betyg hos en internationellt välkänd dataleverantör. I nästa steg tas ytterligare 20 procent av alla bolag i varje sektor bort, baserat på bolagens ESG-betyg. Om 20 procent eller fler redan är borttaget till följd av steg 1 och 2 ska inte fler bolag tas bort. Bolag med samma betyg ska behandlas lika, vilket innebär att samtliga bolag med samma betyg ska tas bort – även om det leder till att mer än 20 procent tas bort.
- 3. Löpande screening:** När portföljerna är sammansatta screenas de löpande med hjälp av våra externa leverantörer av hållbarhetsdata, för att säkerställa att innehaven fortsätter att uppfylla våra placeringskriterier. Dessutom arbetar vi löpande med proaktivt påverkansarbete enligt Folksams påverkande placeringskriterier.

Utöver ovan steg ska även koldioxidavtrycket från portföljen, mätt som bolagens utsläpp (scope 1 + 2) dividerat med bolagets omsättning (USD) och viktat utifrån företagets storlek i portföljen, maximalt uppgå till 50 procent av koldioxidavtrycket från den globala aktiemarknaden som helhet.

Påverkansarbete i aktieportföljen

Under 2022 deltog vi i totalt 173 olika påverkansdialoger med våra svenska och utländska portföljbolag – antingen direkt, via våra leverantörer eller tillsammans med andra investerare och intresseorganisationer.

Som ägare i aktiebolag har vi flera verktyg för att bedriva ägarstyrning. Vi framför vår syn på bolagets verksamhet i möten och vi kan också samarbeta med andra ägare i dessa möten. Vi har också möjlighet att rösta på bolagens årsstämmor, och lägga egna hållbarhetsrelaterade förslag inför stämmorna.

Ofta är det svårt att se tydliga, direkta resultat av vårt påverkansarbete inom aktier – det är ett arbete som sker över lång tid och gradvis ger successiva resultat. Vi är dock övertygade om att påtryckningar från investerare, inte minst när det sker tillsammans med andra ägare, har verklig betydelse. På sidorna 23-25 ger vi fler exempel på det arbete vi utfört under 2022.

Antal påverkansdialoger 2022			
Ämne	Direkt	Via leverantör	Via samarbete
Miljö & Klimat	15	25	68
Sociala frågor	5	41	4
Bolagsstyrning	0	0	0
Hållbarhet i allmänhet (allt ovan)	12	0	3
Totalt	32	66	75

Ett turbulent år på världens aktiemarknader

Robert Andrén är ansvarig för förvaltningen av Folksamgruppens aktieportföljer.

Hur vill du summera 2022?

”Det har varit ett år präglad av stor osäkerhet. Vi har sett närmast en perfekt storm med Rysslands krig i Ukraina, energikris, fortsatta covidnedstängningar i Kina, geopolitisk oro och inte minst en kraftigt stigande inflation vilket lett till att centralbanker världen över har gjort dramatiska räntehöjningar jämfört med de senaste årens lågräntemiljö. Detta har bidragit till stora rörelser på aktiemarknaden.

Vi får dock inte glömma att vi kom från ett 2021 med extremt starka börser världen över. Att det då blir den här typen av reaktion när förutsättningarna ändras snabbt är inte så konstigt. Den svaga svenska kronan har också agerat som en krockkudde i våra aktieportföljer och lindrat nedgången på börserna, givet vår relativt stora exponering mot utländska aktier.”

Hur agerar Folksam i en sådan här marknad?

”Utvecklingen på aktiemarknaden har varit dramatisk med många olika teman under året. Mot bakgrund av det starka fjolåret valde vi att minska vår aktieexponering i slutet av 2021, vilket med facit i hand var en lyckad timing. Rent generellt har vi alltid en mer långsiktig syn på aktiemarknaden. I den här typen av marknadsmiljö finns det dock större möjligheter att nyttja mer kortsiktiga investeringsbeslut för att parera de stora slagen på marknaden, och hitta tillfällen då vi bedömer att marknaden har sprungit iväg för långt åt endera håll.”

Är det någon speciellt du vill lyfta fram från året?

”Till skillnad från 2021 då vi investerade stort i både SSAB och Volvo Cars, har vi under 2022 inte gjort någon större omställningsfokuserad aktieinvestering. Däremot har vi fortsatt vår översyn av energisektorn, framför allt när det gäller vår exponering mot bolag inom olje- och gasssektorn.

Just exponeringen mot den här typen av energibolag är något vi funderar mycket över, särskilt mot bakgrund av vårt långsiktiga nettonollmål till 2050. Vi vet att olja och gas är skadligt för klimat och miljö, samtidigt behövs produkterna i en övergångsperiod för att vi över huvud taget ska kunna ställa om till mer förnybara energikällor. Dessutom har flera större oljebolag, i synnerhet de med Europa som bas, antagit nettonollmål samtidigt som de investerar mycket i sol- och vindkraft.

Det finns med andra ord flera positiva inslag, och vår översyn under 2022 landade i att vi under kommande år gärna fortsätter äga dessa bolag. Ambitionen är dock att välja ut de bolag som har antagit nettonollmål, samtidigt som de – enligt vår interna analys – ska vara bäst positionerade i klimatomställningen jämfört med deras konkurrenter. Dessutom kommer vi inleda ett nytt fokus på vårt påverkansarbete kopplat till denna sektor.”

Hur ser du på 2023?

”Jag tror att åtminstone första delen av året kommer präglas av fortsatt stor osäkerhet, vilket vi inte minst har sett under årets första tre månader. Räntenivåerna har kommit upp, vilket gör att förvaltare världen över har fått alternativ till aktier. Samtidigt är bilden just nu att inflationen är på väg ner, frågan är bara hur mycket och hur snabbt det kommer gå. Givet att Folksamgruppens förvaltar pengar med flera decenniers tidshorisont är vi fortsatt positiva till aktiemarknaden på sikt. Samtidigt har inte minst 2022 påmint oss om att förutsättningar kan ändras snabbt, vilket gör det svårt att sja om framtiden i ett lite kortare perspektiv.”

Utvalda höjdpunkter från året

Januari

Klimatpress på HSBC – en av världens största banker

Folksamgruppen har under flera års tid arbetat för att internationella storbanker ska ta ett större ansvar i klimatomställningen. I januari lade vi ett klimatrelaterat förslag inför HSBCs årsstämma, samtidigt som vi också träffade Barclays nytilträdde vd C.S. Venkatakrishnan för ett påverkansmöte om bankens klimatarbete. Båda bankerna har gjort flera framsteg på vägen mot nettonoll 2050, men har med det sagt fortfarande ett stort arbete framför sig.

Februari

Ericssons misstänkta finansiering av IS

Under februari och mars lade Folksamgruppen betydande resurser på att följa upp Ericssons antikorrupsionsarbete, mot bakgrund av medieuppgifterna om att bolaget kan ha betalat ut mutor till terroristorganisationen IS. Vi deltog vid flera möten med bolaget och ställde flera frågor som dessvärre lämnats obesvarade. Vid årsstämman i mars röstade vi nej till ansvarsfrihet för bolagets vd och styrelse, samt nej till ersättningsrapporten.

Mars

Folksamgruppen i påverkanskampanj koordinerad av CDP

I mars var Folksamgruppen, tillsammans med flera andra institutionella investerare, med och skrev under CDP:s initiativ 2022 Non Disclosure Campaign, med en uppmaning att bolagen ska besvara CDP:s frågor kring klimatförändringar, skogs- och vattenfrågor. CDP är en internationell, ideell organisation som strävar efter att få fler företag att rapportera hållbarhetsdata, samtidigt som investerare som stöttar CDP ges tillgång till datan via organisationens databaser.

April

Möten med svenska innehav rörande möjlig involvering i rysk kärnvapenproduktion

I april träffade Folksamgruppen representanter från Atlas Copco, SKF och Sandvik mot bakgrund av medieuppgifter om bolagens potentiella involvering i rysk kärnvapenproduktion. Enligt artiklar i Expressen ska bolagen ha sålt komponenter som till slut hamnat i den ryska vapenindustrin. Samtliga bolag tillsatte interna utredningar för att gå till botten med vad som brustit, och Folksamgruppens uppfattning är att bolagen tog händelsen på mycket stort allvar.

Maj

Kors och tvärs över Sverige under årets stämмосäsong

De nedmonterade coronarestriktionerna i början av året medförde en efterlängtat comeback för fysiska årsstämmor. Under maj deltog Folksamgruppens representanter i 15 svenska årsstämmor runt om i landet, där vi träffade andra ägare samt ställde hållbarhetsrelaterade frågor till bolagens vd och/eller ordförande. Mer om det arbetet kan du läsa på sidan 26.

Juni

Folksamgruppen träffade tre portföljbolag för diskussion om Science Based Targets (SBTs)

I juni fortsatte Folksamgruppen påverkansarbetet inom Net Zero Asset Owner Alliance genom att träffa representanter för Norsk Hydro, Mosaic och Archer Daniels Midland. Diskussionerna kretsade kring bolagens generella utmaningar och möjligheter kopplade till klimatomställningen, samtidigt som vi framförde vår åsikt om att bolagen gärna ska anta vetenskapligt förankrade klimatmål (SBTs).

Juli

Folksams vd talade till FN:s generalförsamling i New York

Under juli talade Folksams vd Ylva Wessén på ett högnivåmöte om trafiksäkerhet i FN:s generalförsamling i New York. Folksam har forskat inom trafiksäkerhet i över 50 år och har varit högst delaktiga i viktiga framsteg som bältespåminnare och whiplashskydd. Vid mötet talade Ylva om hur försäkringsbranschens kapital kan bidra till finansiering av globala trafiksäkerhetsprojekt, och lyfte bland annat fram trafiksäkerhetsobligationer som en möjlig framtida finansieringsform.

Augusti

Folksamgruppen medarrangör i Klimatkapitalet

I augusti ordnade Folksamgruppen tillsammans med Alecta, AMF och Nordea Liv & Pension det första mötet i den gemensamma samtalsserien Klimatkapitalet på temat omställning och hur finanssektorn på bästa sätt kan bidra till den. Till mötet var gäster från politiken, arbetsmarknadens parter, akademien och näringslivet inbjudna. Samtalsserien sker i samarbete med Stockholm Sustainable Finance Center.

September

Folksamgruppen i dialog med Barclays

Under september träffade Folksamgruppen representanter från Barclays för en diskussion kring bankens klimatomställningsplan, som publicerats i mars. Nära 20 procent av bankens ägare röstade emot planen vid stämman tidigare under året, och mötet arrangerades för att besvara de synpunkter som Folksamgruppen och andra ägare har på bankens omställningsplaner.

Oktober

Möte med Zoetis rörande hållbar antibiotikaanvändning hos djur

Under oktober träffade Folksamgruppen representanter från Zoetis, en av världens största producenter av vaccin och läkemedel riktade mot djur. Under mötet berättade Zoetis hur de arbetar för att motverka antibiotikaresistens, och lyfte fram att hela branschens skifte från läkemedelsbehandling till att fokusera på effektiva vaccin. Folksamgruppen har under en tid bedrivit påverkansarbete inom hållbar medicinanvändning hos djur tillsammans med organisationen FAIRR.

November

Folksamgruppen deltar i upprop kopplat till biologisk mångfald

I november deltog Folksamgruppen i ett upprop inför COP15, FN:s toppmöte kopplat till biologisk mångfald. Brevet riktade sig mot politiska beslutsfattare och efterfrågade bland annat en gemensam överenskommelse kring hanteringen av frågor kopplat till biologisk mångfald. Dessutom åtog sig investerarna bakom uppropet att fortsätta beakta biologisk mångfald internt inom deras respektive kapitalförvaltning.

December

Folksamgruppen på plats vid PRI in Person

I december deltog Emilie Westholm, chef Ansvarsfullt ägande, i en paneldiskussion om skattefrågor vid PRI in Person – världens största konferens på temat ansvarsfulla investeringar. Konferensen samlade drygt 1500 deltagare. Folksamgruppen var med och lanserade Principles for Responsible Investments (PRI) redan 2005, och idag har nära 4000 investerare från olika delar av världen anslutit till initiativet.

Stämposäsongen 2022

Bolagsstämman är ett aktiebolags högsta beslutade organ och har därmed en överordnad ställning i förhållande till bolagets styrelse och vd. Det är på bolagsstämmor som Folksamgruppen har möjlighet att direkt påverka portföljbolagen genom att rösta. Vi anser att det är en aktieägares skyldighet att utöva rösträtten, och har därför som ambition att delta fysiskt vid samtliga svenska årsstämmor där vi har innehav. Vid utländska stämmor röstar vi via ombud.

Under 2022 gjorde Folksamgruppen sin röst hörd vid totalt 731 stämmor: 52 i Sverige och 679 i utländska innehav. Folksam var även representerat i valberedningarna hos Swedbank, Volvo Cars, SSAB, Bilja och Trelleborg, samtidigt som vi under året även tog plats i valberedningen hos Telia.

Stämposäsongen i siffror	
Svenska Innehav	
Antal stämmor	52
Antal unika bolag	50
Utländska innehav	
Antal stämmor	679
Antal unika bolag	642

En efterlängtd comeback för fysiska årsstämmor

Ansvarsfullt ägande har i nära 15 års tid använt bolagsstämmorna till att ställa hållbarhetsrelaterade frågor till våra portföljbolags styrelse och/eller ledning. Under 2020 och 2021 resulterade coronapandemin i att bolagsstämmorna i stor utsträckning inte kunde arrangeras fysiskt, varför det då inte var aktuellt att ställa några frågor under dessa år.

Även om ett stort antal stämmor under 2022 fortfarande hölls digitalt eller via poströstning, bidrog de nedmonterade coronarestriktionerna i början av året till en efterlängtd återkomst för fysiska årsstämmor under den senare delen av stämposäsongen.

Folksam kunde därmed återigen ställa hållbarhetsrelaterade frågor i samband med ett flertal stämmor. För de årsstämmor som hölls enbart med poströster valde vi i stället att skicka en fråga via e-post.

Inför varje stämposäsong identifierar Ansvarsfullt ägande ett specifikt hållbarhetstema som ligger till grund för de frågor vi ställer vid stämmorna. I början av 2022 beslutades att årets frågor skulle ställas på temat mänskliga rättigheter – ett frågetema som var planerat redan våren 2020, innan coronapandemin kom emellan.

Mänskliga rättigheter är ett brett begrepp som bygger på alla människors lika värde och att alla har rätt till samma grundläggande fri- och rättigheter. Våra stämmofrågor under 2022 behandlade därmed en rad olika ämnen, bland annat mångfald, jämställdhet och inkludering samt sunda arbetsvillkor i företagens leverantörskedjor.

I februari skickade Folksam även traditionsenligt ett brev till respektive styrelseordförande i våra svenska innehav. Årets ordförandebrev innehöll bland annat en summering av våra grundläggande förväntningar på våra innehav när det kommer till hållbarhetsfrågor, samt en förklaring till varför just mänskliga rättigheter identifierats som årets tema.

En av årets mest uppmärksammade stämmor var årsstämman i Ericsson i mars. Bolaget har under lång tid haft omfattande utmaningar inom sitt antikorrupsionsarbete, vilket aktualiserades i februari 2022 då det blev känt i media att Ericsson kan ha betalat mutor till terrorsekten IS i Irak. Under den digitala stämman framförde vi tydligt våra förväntningar kring bolagets fortsatta antikorrupsionsarbete, samtidigt som vi röstade emot ansvarsfrihet för styrelse och vd – bland annat mot bakgrund av den knapphändiga information Ericsson delat om händelsen.

Mer detaljer kring hur vi röstade samt vilka frågor vi ställde på respektive stämman finns publicerat i vår [stämmorapport](#).

Folksam tog plats i Telias valberedning

Under 2022 tog Folksam plats i Telias valberedning, där vi framöver representeras av Emilie Westholm, chef Ansvarsfullt ägande. Vi ställde tre korta frågor till Emilie om vad detta egentligen innebär.

Vad innebär det att sitta i en valberedning?

En valberedning har som uppgift att dels föreslå ordförande och styrelseledamöter till bolaget, dels ge förslag om vilken ersättning styrelseledamöterna ska få för sitt arbete. Valberedningens förslag presenteras i samband med bolagets årsstämma, och därefter får ägarna rösta för eller emot de förslag som lagts fram. En plats i valberedningen är med andra ord en god möjlighet för oss som ägare att vara med och påverka vilka personer som styr bolaget i fråga.

Vem får sitta i en valberedning?

Enligt Svensk kod för bolagsstyrning ska antalet ledamöter vara minst tre, men antalet skiljer sig mellan olika bolag. Typiskt sett är standard att de största ägarna ges en plats i valberedningen. Under 2022 blev Folksam och KPA Pension en av de största ägarna i Telia, vilket gav oss en plats i valberedningen.

Vad har Folksam för ambition i valberedningsarbetet?

Utöver Telia sitter jag även med i valberedningen hos Bilia, och under 2022 även i Trelleborg. Dessutom finns Folksam representerade i valberedning hos Swedbank och Volvo Cars, där vi representeras av Ylva Wessén, samt i SSAB, där vi representeras av Michael Kjeller.

Folksamgruppens ambition är att vara ledande inom ansvarsfull kapitalförvaltning, och vårt fokus på hållbarhetsfrågor är också något vi försöker driva i de valberedningar vi sitter med i. Vi försöker därmed hela tiden säkerställa att styrelsen är väl sammansatt utifrån ett kompetens-, mångfalds- och jämställdhetsperspektiv, samt att det finns ledamöter med relevant kompetens inom de hållbarhetsfrågor som är viktiga för bolaget.

Alternativa placeringar

Alternativa placeringar kompletterar Folksamgruppens tillgångsportföljer och motsvarar cirka 12 procent av vårt totala förvaltade kapital. Detta är investeringar med lång placeringshorisont som ger kunderna exponering mot onoterade tillgångar. Investeringarna görs både direkt och i fondliknande strukturer. Infrastruktur, kredit och fastigheteter är tre områden som är särskilt intressanta för oss, i tillägg till det har vi även direktinvesterat i exempelvis elnätsbolaget Ellevio och batteritillverkaren Northvolt.

Alternativa placeringar omfattas, precis som alla tillgångsslag, av Folksamgruppens placeringskriterier. Här ser vi att det i första hand är inför en investering vi kan vara med och påverka, genom att säkerställa att den fond eller det bolag vi investerar i uppfyller våra placeringskriterier. I tillägg till det har vi även kontinuerliga möten med innehav för att följa upp hållbarhetsarbetet.

Väsentliga investeringar under 2022

Exempel – Folksamgruppens alternativa placeringar 2022			
Kvartal	Investering	Belopp (mSEK)	Hur används kapitalet?
Q3	PCPV	3000	PCPV är P Capital Partners femte kreditfond. Fonden erbjuder finansiering till företag i norra Europa som är i behov av kapital för att exempelvis expandera sin verksamhet ytterligare.
Q3	Heimstaden Bostad	6300	Folksamgruppen utökade sin investering i Heimstaden Bostad med cirka 6,3 miljarder kronor i samband med en nyemission. Bolaget är Sveriges största fastighetsbolag och Europas näst största bostadsfastighetsbolag.
Q3	Northvolt	850	Folksamgruppen har varit ägare i Northvolt sedan 2019, och investerade i juli 2022 ytterligare 850 miljoner kronor i bolaget.
Q3	Hypoteket & Stabelo	10 000	Folksamgruppen investerade 5 miljarder kronor i Stabelo Bolånefond I och 5 miljarder kronor i Hypoteket Bolånefond II. Fonderna erbjuder privatpersoner möjligheten att låna pengar vid köp av bostäder.
Q4	Norrskén	500	Folksamgruppen investerade 500 miljoner kronor (45 mEUR) i en Venture Capital-fond som drivs av Norrskén. Fonden investerar i impactbolag, det vill säga bolag som utöver att tjäna pengar även på något sätt adresserar FN:s globala hållbarhetsmål.

Utökad investering i Northvolt

Under juli månad investerade Folksamgruppen ytterligare 850 miljoner kronor i batteritillverkaren Northvolts senaste emission. Folksamgruppen gjorde sin första investering i bolaget redan 2019, när 150 miljoner kronor investerades för byggandet av Northvolt Ett i Skellefteå – Europas första storskaliga fabrik för tillverkning av hållbara batterier.

”Vi är stolta över att vara en del av den stora omställningen av bilindustrin, en omställning som är beroende av en hållbar och kostnadseffektiv batteriproduktion. Vår investering i Northvolt bidrar till att skynda på omställningen till ett mer hållbart samhälle för våra kunder samtidigt som avkastningen är attraktiv,” sade Marcus Blomberg, investeringschef Folksamgruppen, i samband med att investeringen offentliggjordes.

Northvolt har utvecklat en branschledande teknik och processer som gör företaget till en nyckelspelare i den kommande försörjningen av elkraft till bilindustrin i Europa. Northvolt är även den första europeiska batteritillverkaren att tillverka ett eget batteri till elbilar.

Ny investering i bolåneutmanare

Vid slutet av augusti investerade Folksamgruppen totalt 10 miljarder kronor i bolånefonderna Stabelo Bolånefond I och Hypoteket Bolånefond II med 5 miljarder kronor i respektive fond. Fonderna erbjuder privatpersoner möjligheten att låna pengar vid köp av bostäder.

”Stabelo och Hypoteket är två nya spännande aktörer på bolånemarknaden med tydligt kundfokus och en helt digitaliserad affärsmodell vilket är positivt. En ökad konkurrens på bolånemarknaden gynnar konsumenterna och vi är övertygade om att vår investering kommer möta våra förväntade avkastningsmål”, sade Marcus Blomberg, investeringschef i Folksamgruppen, i samband med att investeringen offentliggjordes.

Stabelo och Hypoteket är två relativt nystartade digitala bolånetjänster som syftar till att erbjuda bolån till konkurrenskraftiga villkor på den svenska bostadsmarknaden.

Folksamgruppen fortsätter bredda sig inom alternativa placeringar

Birgitta Stenmark, ansvarig alternativa placeringar, kommenterar året som har gått.

Hur skulle du vilja summera 2022?

”Det har varit ett intressant år för oss, där vi har gjort flera nya investeringar samtidigt som vi fortsatt att stötta redan befintliga innehav. Folksamgruppens alternativa placeringar görs på mycket lång sikt och är typiskt sett inte lika likvida som exempelvis noterade aktier. Detta innebär att vi inte har sett lika mycket av den turbulens som funnits inom andra tillgångslag.”

Hur agerar Folksamgruppen i en sådan här marknad?

”Vi har fortsatt att vara aktiva. Särskilt våren var en intensiv period för oss där vi förberedde många investeringar som slutfördes i tredje kvartalet. Det totala investerade beloppet har varit något högre än tidigare år, men över helåret skulle jag inte säga att vi har varit mer aktiva än vanligt sett till antalet investeringar. Vi är ständigt på jakt efter intressanta investeringar som på olika sätt kan komplettera vår tillgångsportfölj.”

”Med det sagt har den turbulenta omvärlden självklart satt ett avtryck även på onoterade tillgångar, med sjunkande värderingar på vissa håll. Detta innebär såklart möjligheter både för oss och för de förvaltare som vi har investerat i som fortfarande har kapital kvar att investera. Trots oron i omvärlden finns det fortfarande riskvilligt kapital, men jag skulle säga att marknaden generellt är lite mer avvaktande och selektiv i vilka idéer och projekt man investerar i.”

Har du några höjdpunkter som du vill lyfta fram?

”Generellt fortsätter vi gärna att gräva där vi står. Detta innebär att vi ofta gör tilläggsinvesteringar i projekt som vi tror på och i förvaltare som vi sedan länge har en upparbetad och god relation till. Exempel på detta är vår tilläggsinvestering i Northvolt samt investeringen i P Capital Partners nya fond PCP V.

Samtidigt gör vi självklart även nya investeringar för att bredda vår portfölj. Under 2022 har vi exempelvis investerat totalt 10 miljarder kronor i bolånefonder från Stabelo och Hypoteket samt 500 miljoner kronor i en hållbarhetsinriktad Venture Capital-fond som drivs av Norrskan.

Den senare fokuserar på tidiga investeringar i så kallade impact-bolag, det vill säga bolag som utöver att tjäna pengar även på något sätt adresserar FN:s globala hållbarhetsmål. Vi tror att den här investeringen har goda möjligheter att ge en bra avkastning till våra kunder samtidigt som Norrskans verksamhet och fondens inriktning ligger väl i linje med Folksamgruppens hållbarhetsambitioner.”

Avslutningsvis – vad tror du om 2023?

”Det är alltid svårt att sja om framtiden, men jag tror att marknaden kommer fortsätta att vara lite mer selektiv. Det högre ränteläget har ändrat förutsättningarna för många investerare, där fler nu vill se lägre värderingar och en helt annan mognad och intjäningsförmåga än tidigare.

Samtidigt är utvecklingen framöver beroende av krigets framfart, inflationen och flera andra parametrar. Det finns helt enkelt mycket som kan påverka klimatet för onoterade investeringar, Folksamgruppen har dock en mycket lång tidshorisont i våra placeringar och planerar därför att fortsätta vara aktiva.

Fastigheter

Folksamgruppens direktägda fastigheter utgör 11 procent av den totala placeringsportföljen. Verksamheten investerar i attraktiva fastigheter för både boende och företag, huvudsakligen i Stockholm, Skåne och Göteborg. Det totala fastighetsvärdet uppgår till omkring 62 miljarder kronor och omfattar 139 fastigheter som består av 5 300 bostadslägenheter och 530.000 kvm lokaler.

Folksamgruppen är en långsiktig fastighetsägare som arbetar för att våra bostadskunder kan vara trygga i och stolta över sitt boende och att lokalkunderna kan nå sina mål med stöd av sin hyrda lokal. Newsec är vår strategiska partner i förvaltningen av våra fastigheter.

Arbetsprocess

Folksamgruppens fastighetsverksamhet präglas av ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande. Med det menar vi att ett miljömedvetet och socialt hållbart förhållningssätt genomsyrar hela fastighetsorganisationen.

Vi sätter tydliga miljömål på energianvändning, koldioxidutsläpp och miljöcertifieringar. Alla fastigheter omfattas, precis som alla tillgångsslag, av Folksamgruppens placeringskriterier.

Transaktionsteamet arbetar efter en dokumenterad och strukturerad förvärvsprocess som beskriver hela förfarandet och de olika utvärderingssteg som ett förvärv omfattar. Genom en så kallad Due Diligence undersöks och utvärderas fastighetens tekniska, miljömässiga, finansiella och legala förutsättningar och risker. Frågor ställs om fastighetens dokumenterade miljöklassning, eller så görs en bedömning av fastighetens möjligheter att miljöcertifieras och till vilken standardnivå.

Vid investeringar i det befintliga fastighetsbeståndet ställs specifika leverantörskrav vid upphandling och entreprenadkontrakt. Uppförandekod för leverantörer, tillsammans med övriga leverantörskrav, är inarbetade i våra avtalsmallar och stöddokument. Vårt fastighetsteam arbetar löpande med att följa upp, utvärdera och utveckla hållbarhetskrav tillsammans med samarbetspartners, leverantörer och entreprenörer.

Betydande händelser under 2022

Folksamgruppen har under 2022 förvärvat fastigheter till ett samlat värde om 3,7 miljarder kronor. En stor del av detta utgörs av förvärvet av kontors- och hotellfastigheten Vasahuset i Stockholm, som du kan läsa mer om på sidan 33. I tillägg till detta har Folksamgruppen färdigställt tre nyproducerade flerbostadshus, med totalt 193 lägenheter i Ängelholm och Helsingborg.

Folksamgruppen har även fortsatt att arbeta aktivt med våra befintliga kunder. Detta visar sig inte minst i att kundnöjdheten för våra bostadshyresgäster fortsätter sin positiva trend och att vi under året lyckats omförhandla och behålla många stora och viktiga kontorskunder.

Energiförbrukningen i beståndet fortsätter att minska, från 102 till 96 kWh/kvm. För att minska energianvändningen i fastigheterna i den takt vi har föresatt oss och i linje med de mål vi har satt upp i Nettonollalliansen har vi under året tagit beslut om att investera för cirka 50 miljoner kronor i olika energirelaterade projekt.

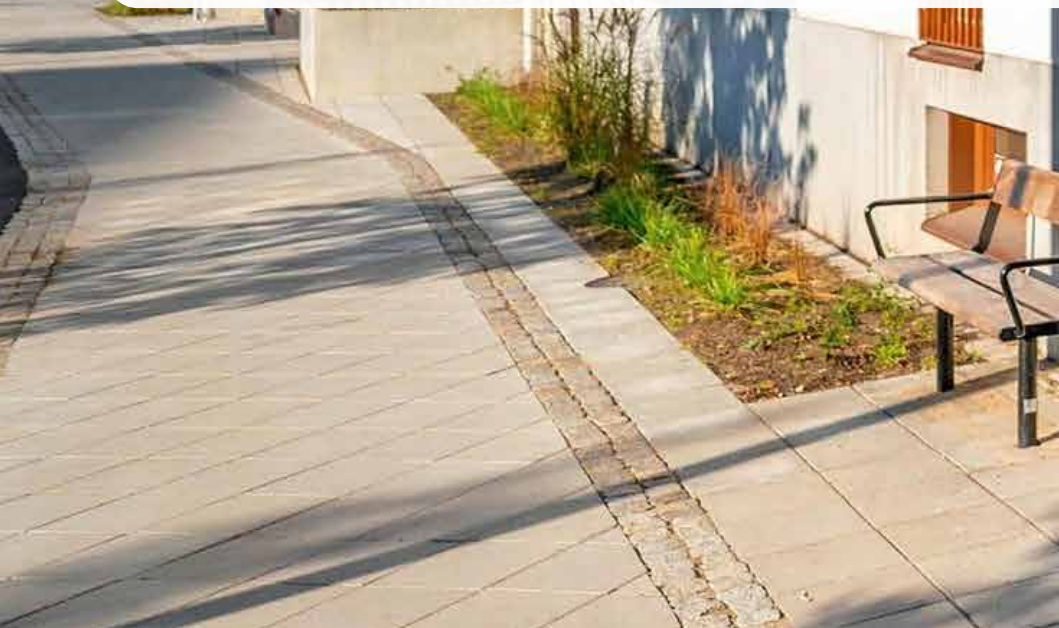
Folksam Fastigheter ökade fokus på återbruk

Folksamgruppen arbetar ständigt för att minska klimatpåverkan från sina fastigheter. Utöver arbeten med energibesparing arbetas det även aktivt med återbruk i samband med ombyggnationer. Under 2022 tog Folksamgruppen arbetet med återbruk ett steg längre.

Tillsammans med återbruksspecialisten Kompanjonen, som besitter spetskunskap kring återbruksinvesteringar och återbruksmäkleri, startade Folksamgruppen ett projekt inom cirkulärt arbete där vi bland annat ska börja återbruka material inom samma fastighet alternativt återanvända material som blivit över från en renovering i ett annat, nytt renoveringsprojekt. Dessutom kommer Folksam att erbjuda sina hyresgäster eller andra fastighetsägare att ta över byggmaterial, men också att sälja återvunnet material till Folksam.

I september signerade Folksam även, tillsammans med ett 40-tal andra privata och offentliga fastighetsaktörer, avsiktsförklaringen Handslaget – ett initiativ av Business Region Göteborg som syftar till att utveckla kompetens och ställa krav inom återbruk. Målet för Handslaget är att etablera en väl utvecklad återbruksmarknad fram till 2025.

Genom att underteckna Handslaget har Folksam bland annat åtagit sig att ställa krav på återbruk i upphandlingar och beställningar, att tillgängliggöra och öka utbudet av återbrukade produkter, samt att sätta mål för det egna arbetet med återbruk.

”Vi letar alltid efter rätt typ av fastigheter till vår portfölj”

Lars Johnsson kommenterar året som har gått och hur han ser på fastighetsmarknaden under 2023.

Hur skulle du beskriva fastighetsåret 2022?

Det har varit ett spännande år. Marknaden betedde sig helt normalt under det första kvartalet, med ett fortsatt bra tryck på transaktionsmarknaden. Under det andra kvartalet började dock en oro märkas vilket sedan fortsatte att genomsyra resten av året. Från att ha varit en mycket aktiv transaktionsmarknad under flera års tid tog det under en period mer eller mindre stopp i affärerna.

När det gäller Folksamgruppen har vi varken varit mer eller mindre aktiva än normalt, vi letar snarare efter rätt typ av fastigheter till vår portfölj. I takt med att marknaden blev alltmer orolig har vi fått många erbjudanden om möjliga affärer i marknaden. Det har dock sällan varit den typen av fastigheter som ligger inom vår fastighetsstrategi.

Mycket har dock gått bra för oss under året: vi gjorde bland annat ett rekordresultat och vårt fastighetsbestånd presterade en av branschens högsta avkastningar.

Hur agerar Folksamgruppen i en sådan här marknad?

Folksamgruppen är en långsiktig investerare. Redan 2015 lade vi fram vår strategi och sedan dess har vi köpt fastigheter för totalt 28 miljarder kronor. Rådande marknad har såklart bidragit till att priser och värderingar har gått ner i delar av fastighetssektorn, vilket kan skapa möjligheter för oss.

Jag skulle dock vilja beskriva oss mer som en månadssparare, där vi kontinuerligt försöker göra så bra affärer som möjligt i både upp- och nedgång, så länge förvärvsobjekten är rätt för oss. Under tidigare år har vi behövt vara mer aktiva själva i sökandet efter rätt affärer men i takt med att marknaden blivit mer orolig kommer nu marknadens aktörer i stället till oss.

Vad tror du om marknaden 2023?

Självklart är det så att kriget, inflationen, centralbankernas räntehöjningar och den annalkande recessionen påverkar även oss och fastighetsmarknaden som helhet. Vi kommer troligtvis få se fler tomma lokaler och fortsatt högre kostnader under nästa år. Hyresmarknaden har varit oförändrat stark under hela 2022 och nu i början av 2023, även om fler företag kanske avvaktar lite mer med sina lokalrelaterade beslut.

Realräntan har stor betydelse för avkastningskraven på fastigheter. En fortsatt högre ränta borde allt annat lika innebära fortsatt sjunkande värden. Det finns dock mycket som kan hända och det är därför egentligen svårt att sja om vart marknaden ska ta vägen. För ett år sedan var det ingen som kunde gissa att det skulle bli så som det är nu.

Är det några speciella segment som Folksamgruppen kommer titta närmare på framöver?

Vår strategi ligger fast. Vi närmar oss våra exponeringsmål, vilket gör att vi blir ännu mer kräsna än tidigare. Möjligtvis gör försiktighetsprincipen att vi för tillfället siktar in oss på lite mindre fastigheter, snarare än de riktigt stora som vi förvärvat under senare tid.

Ett annat område där vi kommer skruva upp ambitionsnivån ytterligare är hållbarhetsarbetet. Vi har förvisso lagt betydande resurser på det under många års tid, men min uppfattning är att hela branschen nu pratar om dessa frågor på ett helt annat sätt. Vi har flera EU-relaterade lagkrav inom hållbarhetsområdet som vi behöver arbeta med under nästa år.

Sammantaget blir det ännu ett intressant och spännande år och jag ser fram emot att fortsätta utveckla vår verksamhet tillsammans med teamet.

Folksamgruppen förvärvade Vasahuset i Stockholm

I oktober förvärvade Folksamgruppen, genom KPA Pensionsförsäkring, fastigheten Vasahuset på Vasagatan 11-13 i centrala Stockholm. Fastigheten har en uthyrbar area om drygt 21.000 kvadratmeter och KPA Pension betalade drygt 3 miljarder kronor till säljaren DNB.

”Vi fortsätter vår lönsamma expansion av fastighetsportföljen och det känns bra att nu förvärva dessa två stabila förvaltningsfastigheter mitt i vår kärnmarknad i Stockholm. Läget är de bästa i Sverige och kontorslokalerna är attraktiva på hyresmarknaden”, sade Lars Johnsson, fastighetsdirektör i Folksamgruppen, i samband med att investeringen offentliggjordes.

”KPA Pension har som uppgift att ge anställda i kommuner och regioner en trygg pension genom långsiktiga investeringar som bidrar till en hållbar samhällsutveckling. Den investering vi nu genomför i fastigheten Vasahuset är ett bra exempel på det och kommer skapa ännu bättre förutsättningar till bra avkastning åt våra kunder”, sade Camilla Larsson, vd på KPA Pension.

Rapport från utvalda påverkansinitiativ

Folksamgruppen deltar som Collaborating investor i PRI Advance

I samband med den årliga konferensen PRI in Person i Barcelona i december lanserades PRI Advance – ett globalt påverkansinitiativ kopplat till mänskliga rättigheter. Tanken är att investerare från världens alla hörn ska samarbeta i påverkansdialoger med 40 utvalda företag, i syfte att uppnå positiv förändring för bolagens anställda, intressenter och samhället i stort.

Folksamgruppen deltar som så kallad "Collaborating Investor" i dialogen med Lundin Mining, tillsammans med bland annat Öhman, Storebrand och BMO Global Asset Management. Detta innebär att vi under en längre tid kommer föra en djupare dialog med bolaget, för att bland annat säkerställa att de lever upp till FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter (UNGP) samt att de blir bättre på att förebygga och hantera incidenter kopplat till mänskliga rättigheter i deras värdekedja.

"PRI Advance är troligtvis världens mest omfattande påverkansinitiativ kopplat till mänskliga rättigheter och jag ser verkligen fram emot att driva detta arbete för Folksamgruppens räkning," säger Alexandra Frenander, bolagsanalytiker inom Ansvarsfullt ägande. "Det känns också extra roligt att delta i dialogen med Lundin Mining, ett bolag vi känner relativt väl från tidigare dialoger inom bland annat klimatomställning."

Utfallen från dialogen kommer följas och årligen publiceras i en rapport från PRI, för att på så vis förse investerare och andra intressenter med uppdateringar om hur arbetet fortlöper. PRI Advance inleds under 2023.

Ny inriktning inom Nordic Engagement Cooperation

Folksamgruppen är en av ursprungsmedlemmarna i det nordiska samarbetsinitiativet Nordic Engagement Cooperation (NEC). Tillsammans med finska Ilmarinen, danska PFA och vår gemensamma dataleverantör Sustainalytics har vi sedan 2009 drivit påverkanskampanjer mot internationella bolag som vi alla har i våra portföljer. Tanken med samarbetet är att vi tillsammans, med våra totalt 180 miljarder Euro under förvaltning i ryggen, ska kunna göra större skillnad än om arbetet skett individuellt.

Under 2022 ändrade NEC inriktning, från fokus på kontroverser i specifika bolag till att fokusera på utvalda, tematiska påverkansprojekt. Ett särskilt fokus lades under året på mänskliga rättigheter, där vi tillsammans gick med i det globala påverkansinitiativet Human Rights Accelerator (HRA). HRA syftar till att få fler företag att åta sig att följa FN:s Guiding Principles on Human Rights samt OECD:s riktlinjer för multinationella företag.

"NEC:s ökade fokus på mänskliga rättigheter ligger helt i linje med Folksamgruppens ambitioner om att öka våra påverkansaktiviteter inom detta område", säger Erik Granström, bolagsanalytiker inom Ansvarsfullt ägande och delaktig i NEC. "Dessutom medför samarbetet med Ilmarinen och PFA ett kontinuerligt kunskapsutbyte med två nordiska kollegor, vilket också är värdefullt för oss."

Röster i marknaden

Folksamgruppens påverkansarbete sker aldrig i ett vakuum; det sker alltid tillsammans med de innehav vi har dialog med och ofta tillsammans med andra investerare och intresseorganisationer. Via dessa dialoger får vi en uppfattning av hur olika företag hanterar hållbarhetsutmaningar. Detta gör bland annat att vi får en bättre bild av vad som fungerar bra och mindre bra, och ger oss därmed verktyg i vårt fortsatta ägarstyrningsarbete.

Vi har samlat tre röster från organisationer vi har haft kontakt med under 2022, för att höra mer om deras arbete samt framför allt hur de ser att större investerare som Folksamgruppen kan bidra i en positiv riktning inom hållbarhetsfrågor.

Erik Hagen, styrelsemedlem, Western Sahara Resource Watch (WSRW)

Erik Hagen är styrelsemedlem i WSRW, en ideell organisation som arbetar i solidaritet med Västsaharas folk.

Vilka frågor driver WSRW?

”Western Sahara Resource Watch är ett nätverk som arbetar för det västsahariska folkets rättigheter. Västsahara är enligt FN Afrikas sista koloni. Majoriteten av det västsahariska territoriet har varit under marockansk ockupation sedan 1970-talet och den marockanska regeringen ingår avtal med utländska företag för att verka i de ockuperade områdena. Frivilliga i ett 30-tal länder ingår i WSRW:s nätverk och arbetar gentemot både företag, investerare och politiker för att uppmärksamma vilken roll utländska företag och investeringar spelar i ockupationen.”

Vilken roll har/kan investerare ha i förhållande till det som sker i Västsahara och Marocko?

”Marocko saknar viljan att föra dialog med FN för att hitta en lösning på konflikten. Samtidigt är det skadligt för folket i Västsahara att Marocko aggressivt normaliserar sin ockupation genom att plundra västsahariernas resurser och mark. Det handlar om verksamheter som det västsahariska folket inte vill ha och inte gett sitt samtycke till.

Det är viktigt att investerare inte deltar i den orättvisa som begås mot det västsahariska folket genom att okritiskt investera i dessa kontroversiella projekt som initierats av Marockos regering, och ofta drivs tillsammans med den marockanska kungens privata bolag.

Av erfarenhet vet vi att investerarna kan vara mycket effektiva språkrör för folkrättsliga principer och det västsahariska folkets rättigheter i sina möten med de stora internationella företagen.

Om företag inte vill bryta mot internationell rätt måste de ha det västsahariska folkets samtycke för att bedriva verksamhet i deras territorium. Metoden för hur detta samtycke ska uttryckas är tydligt definierat av EU-domstolen, som senast 2021 återigen ogiltigförklarade EU:s handelsavtal med Marocko då det inkluderat Västsahara.”

Vilka råd har du att ge till en investerare som Folksamgruppen när det kommer till Västsahara?

”Det råder konsensus i svensk politik om att Marockos ockupation av Västsahara strider mot internationell rätt. Det är stater som är ansvariga för att respektera internationell rätt, men företag bör också stödja den. I ljuset av Rysslands ockupation är frågan om grundläggande internationell rätt – och investerares roll – särskilt aktuell.

Investerare bör ha en sammanhängande och förutsägbar policy i frågor gällande grova brott mot internationell rätt. Man måste vara tydlig med var gränsen går för vad som är acceptabelt att investera i.

Det säger sig självt att EU:s och FN:s internationella sanktioner måste respekteras. Men analyserna gällande vad som är lämpligt att investera i måste gå djupare än så. Investerare ska med andra ord inte vara politiska aktörer som bara låter sig dikteras av EU:s politiskt motiverade internationella sanktioner, utan snarare dra tydliga slutsatser utifrån folkrätten.

Ett problem är att de företag som verkar med de marockanska myndigheterna i ockuperat område hävdar att de följer alla internationella standarder. Men så länge företagen inte är öppna med hur de har kommit till sådana slutsatser har deras uttalanden inget egentligt värde. Det verkar som om företagen i Västsahara lever i en helt annan värld än det västsahariska folket själva. Analyser som företagen själva tar fram om sin närvaro i Västsahara innehåller aldrig en bedömning över varför de anser att marockanska kontrakt är relevanta i ett område som ligger utanför Marockos landsgränser. Dessa företag blundar för de folkrättsliga aspekterna och vägrar att vara öppna med sina juridiska övervägningar och bedömningar.

Här har investerare som Folksam en viktig roll i att utmana bolagen, på samma sätt som man bör ifrågasätta om ett företag skrev kontrakt med ryska myndigheter för att bedriva projekt i Donetsk. All verksamhet i ockuperade Västsahara som inte det västsahariska folket gett sitt samtycke till, kommer automatiskt stå i konflikt med internationell rätt.”

Hur uppfattar ni Folksams arbete med ansvarsfulla investeringar?

”Vi har erfarenhet av att Folksam har behandlat folkrättens principer i Västsahara på ett mycket grundligt sätt. Bolaget har tidigare tagit mycket positiva initiativ relaterade till oljeprospektering och har systematiskt uteslutit de företag som varit inblandade i långsiktiga avtal om köp av konfliktmineraler i Västsahara.

Den nya utmaningen i Västsahara är den explosiva tillväxten i de ockuperade områdena av förnybar infrastruktur i form av vind- och solkraft. Dessa projekt hjälper till att cementera ockupationen, öka antalet marockanska bosättare och det är ett tydligt brott mot det sahariska folkets rätt till samtycke.

Här uppskattar vi mycket att Folksam utmanar företagen gällande rätten till samtycke. Det är en rättighet som inte går att förhandla om. Antingen har du gett ditt samtycke eller så har du inte gjort det.”

Benjamin Powell, chef Sustainable Debt Capital Markets, SEB

Benjamin Powell arbetar sedan 2018 som rådgivare inom hållbar finansiering på SEB. Innan dess arbetade han med finansieringsfrågor i olika utvecklingsorganisationer som IFAD och IFC, som är den del av Världsbanken som arbetar för att utveckla den privata sektorn i utvecklingsländer. Powell spelade en nyckelroll när Folksamgruppen under 2022 investerade i IFAD:s första hållbara obligation.

Kan du berätta mer om din roll vid transaktionen mellan Folksamgruppen och IFAD?

"Absolut! Jag har egentligen arbetat nära Folksam under många års tid: både som utgivare av obligationer som Folksam har investerat i, och nu senast i rollen som rådgivare på SEB. När jag jobbade för IFAD arbetade vi bland annat med en strategi för hur vi skulle kunna nå obligationsmarknaden. I det arbetet ingick bland annat att identifiera potentiella investerare med ett stort intresse för hållbarhet och som därmed skulle kunna vara intresserade av IFAD. Vi såg att Folksam matchade den profilen.

Under 2022 – ett par år efter att jag lämnat IFAD för SEB – blev IFAD till slut redo att emittera sin första obligation. Mitt arbete gick då ut på att vara en slags mellanhand mellan IFAD och Folksam, och se till att vi hittade villkor som funkade för båda parter, särskilt mot bakgrund av den volatila marknaden. Det som i grunden gjorde att transaktionen gick i lås var Folksams genuina ambitioner att stötta hållbar utveckling i kombination med IFAD:s investeringar i livsmedelsförsörjning, landsbygdsutveckling och ekonomisk tillväxt."

Hur skulle du vilja summera 2022, och vilka trender ser du i marknaden för hållbar finansiering under 2023?

"2022 var såklart ett extremt utmanade år på kapitalmarknaden. Som ett resultat av det minskade transaktionsvolymen inom hållbara obligationer jämfört med 2021. Detta var egentligen inte förvånande med tanke på att 2021 var ett extremt starkt år. Dessutom minskade aktiviteten på marknaden för hållbara obligationer mindre än obligationsmarknaden som helhet, vilket visar att marknaden i grund och botten är i ett mycket gott skick.

Under 2023 har vi hittills fått en del positiva signaler, både sett till inflationen och energipriserna, och därmed har vi också något bättre förutsättningar på marknaden. Detta kommer troligtvis resultera i att vi återgår till de volymer vi förväntade oss i början av 2021. Vi förväntar oss att det sammanlagda transaktionsvärdet för hållbara obligationer och lån når 1,7 miljarder USD under året, där gröna obligationer och hållbarhetslänkade obligationer förväntas driva tillväxten mest."

Vad har du för bild av Folksam och andra svenska investerare, jämfört med våra globala konkurrenter?

"Folksam var tidigt ute med att stötta hållbar utveckling och FN:s globala mål. Över tid har ni visat att detta inte bara har varit ett lyckat PR-utspel, utan snarare successivt ökat era investeringar i bolag och projekt som har en tydlig positiv inverkan på exempelvis miljö och klimat samt sociala frågor.

Det som gör att Folksam verkligen sticker ut är er vilja att ta första steget inom nya investeringsområden, och stötta institutioner som fokuserar på specifika hållbarhetsfrågor som exempelvis tillgång till mat, jämställdhet och klimatomställning. Detta bidrar till att lyfta frågorna på finansmarknaden rent generellt och att inspirera andra aktörer i marknaden att göra likadant."

Vilket är ditt råd till institutionella investerare som vill utforska nya investeringsmöjligheter inom hållbarhetsområdet?

"Min oro är att investerare nu blir distraherade av den våg av nya rapporteringskrav som kommer, och att de därför tappar sikte på vilken underliggande effekt deras investeringar faktiskt har. Därför är det alltid väldigt uppmanande att arbeta med investerare som hela tiden ser investeringar som ett sätt att också maximera värdet för exempelvis klimatet eller andra utvecklingsfrågor. Det finns institutioner som verkligen ligger i framkant inom innovation och impact. Genom att koppla ihop dessa organisationer med investerare som tänker likadant skapar man i regel långsiktiga och väldigt givande relationer."

Emma Berntman, Senior Engagement Specialist, FAIRR

FAIRR är ett internationellt investerarnätverk med över 360 medlemmar vars kollektiva tillgångar överstiger 70 biljoner dollar. FAIRR stöttar sina medlemmars arbete med att reducera materiella hållbarhetsrisker specifikt kopplade till den globala jordbruks- och livsmedelssektorn. Folksamgruppen är medlemmar i FAIRR.

Kan du berätta mer om er verksamhet?

"För att få till stånd långsiktigt hållbara lösningar i företagens operativa verksamhet organiserar FAIRR samarbetsdialoger mellan globala företag och internationella investerare för att förstärka investerarnas röst. Dessa samarbetsdialoger fokuserar på hållbarhetsrisker som har hög potential att markant påverka samhällsnyttan och företags möjlighet att långsiktigt generera vinst och innefattar bland annat klimatpåverkan, biodiversitet och antimikrobiell resistens (AMR)."

Folksamgruppen har deltagit i ert arbete kring AMR – kan du berätta mer om det?

"Globalt avlider idag mer än hela Stockholms befolkning varje år av AMR och antibiotikaresistenta bakterieinfektioner som har uppkommit på grund av över- och felanvändning av antibiotika. Denna siffra beräknas stiga till 10 miljoner dödsfall årligen om inte antibiotikaanvändningen inom sjukvården och jordbruket minskar drastiskt. Vad som är mindre känt är att 70% av all antibiotika globalt ges till djur, inte människor. Majoriteten av antibiotikan ges också till helt friska djur antingen för att de ska växa snabbare eller i förebyggande syfte.

Medan Sverige generellt har en mycket restriktiv användning av antibiotika inom jordbruket så ser bilden helt annorlunda ut i resten av världen och precis som Covid så respekterar inte AMR nationella gränser. En viktig aktör för att komma till bukt med överanvändningen av antibiotika i djurhållningen är djurläkemedelsföretagen. En initial undersökning visade att djurläkemedelsföretagens nuvarande rapportering var så bristfällig att investerare och andra externa intressenter inte kunde bedöma huruvida de hade ansvarsfull praxis på plats.

Under 2022 lanserade FAIRR den första investerardialogen med sju av de största djurläkemedelsföretagen som tillsammans utgör mer än 50% av den globala marknaden. Dialogernas målsättning är att företagen ska visa hur de producerar, märker, säljer och marknadsför sin antibiotika på ett ansvarsfullt sätt, dvs. minimerar risken att AMR utvecklas, även i länder som saknar lagstiftning som rigoröst reglerar antibiotikaanvändning. Djurläkemedelssektorn har även en viktig roll i att utveckla och erbjuda alternativa läkemedel som vaccin, prebiotika och probiotika som förebygger att bakterieinfektioner uppstår.

En framgångsrik dialog är beroende av att aktiva investerare som Folksamgruppen håller företag ansvariga för gängse praxis och påskyndar att meningsfulla förbättringar kommer på plats i syfte att förbättra djurs hälsa samt att skydda den globala folkhälsan."

Utblick 2023: Folksamgruppens chefsekonom Marcus Svedberg kommenterar

2022 blev betydligt sämre än vad som var förväntat i början av året. Det handlade framför allt om Rysslands invasion av Ukraina men även om att inflationen steg kraftigt och räntorna höjdes snabbt. Utsikterna för 2023 är dåliga och Folksamgruppens grundscenario är att ekonomin går in i en lågkonjunktur. Vi står inför ett komplicerat makroekonomiskt läge där inflationen förväntas vara över målet under större delen av året samtidigt som tillväxten är låg eller till och med negativ vissa kvartal samtidigt som arbetslösheten stiger. Kriget i Ukraina är svårbedömt men tyvärr finns det lite som tyder på ett snabbt slut.

Allt är dock inte nattsvart. För det första bör det inte komma som någon överraskning – räntorna har till exempel redan höjts och är nära toppen – och det är heller ingen extrem lågkonjunktur som ligger i korten. Även om inflationen kommer vara obekvämt hög så tror vi att året kommer präglas av fallande inflationstakt, vilket betyder att räntorna inte kommer behövas höjas mer och till och med kan komma att sänkas något i slutet av året. Läget på arbetsmarknaden kommer att försämrans men Folksamgruppen är mer bekymrade över den underliggande kompetensbristen än den kortsiktiga ökningen av arbetslösheten som vi tror blir förhållandevis begränsad.

Sammanfattningsvis handlar det om en tuff men inte alltför utdragen period för hushåll och företag. Man kan likna den vid en tillfällig likviditetskris snarare än ett mer fundamentalt solvensproblem. Lägre sparande och till och med användande av sparade medel för att överbrygga den värsta perioden är därför inget konstigt. Samtidigt kan det också behövas riktade stöd till de mest sårbara hushållen och företagen. Utöver elprisstöd har det även diskuterats möjligheter att pausa amorteringar och skjuta upp vissa räkningar. Vi tror att mer kan behövas göras men att det är viktigt att det är riktat, behovsanpassat och tidsbegränsat.

I ett negativt alternativt scenario sjunker inte inflationen tillbaka lika snabbt eller lika mycket varför räntorna blir högre och tillväxten faller mer och lågkonjunkturen blir djupare och mer långvarig. Arbetslösheten ökar då också betydligt mer. I ett alternativt positivt scenario faller inflationen ännu snabbare och ännu mer än i basscenariot och räntorna kan sänkas mer eller snabbare varpå tillväxten hålls uppe och en lågkonjunktur kan undvikas.

På lite längre sikt tror vi att hushållen och företagen bör förbereda sig på att såväl inflationen som räntorna kan komma att plana ut på en nivå som är något högre än innan pandemin. Det handlar inte om några extrema nivåer men likväl högre än tidigare, vilket kan komma att resultera i ändrade sparande och investeringssmönster.

Avslutningsvis kan det konstateras att den komplicerade energifrågan är långt ifrån löst även om den mest omedelbara krisen är förbi. Det handlar dels om den långsiktiga produktions- och utbudsfrågan kombinerat med hur efterfrågan kan styras. Politiken spelar en viktig roll i allt detta. Det handlar dels om att skapa rätt förutsättningar för och incitament till investeringar, dels om att stödja sårbara hushåll och företag och samtidigt stimulera effektivisering och besparing. En avgörande aspekt i allt detta är givetvis klimatfrågan, vilken förhoppningsvis får en betydligt mer central roll under 2023.

Det här är Folksamgruppen

Vårt jobb är att ge trygghet i livets alla skeden. Hos oss kan kunden försäkra sig själv, sina nära och kära, sina ägodelar och spara till pensionen. Vi försäkrar nästan varannan svensk och har hand om pensionen för mer än två miljoner människor. Det betyder att Folksamgruppen är en av de ledande aktörerna inom försäkring och pensions-sparande.

Vår vision

Våra kunder ska känna sig trygga i en hållbar värld.

Vår affärsidé

Vi är kundernas företag som erbjuder försäkringar och pensionssparande som skapar trygghet och gillas av många.

Vårt övergripande mål

Vi ska ha försäkrings- och pensionssparandebra-nschens mest nöjda kunder.

Läs mer på [folksam.se](https://www.folksam.se)

